

BIJLAGE 8: INTEGRATIE IN HET ONTWERP VAN MAATREGELENPROGRAMMA VAN DE OPMERKINGEN EN SUGGESTIES DIE TIJDENS DE WORKSHOPS VAN BURGERPARTICIPATIE WORDEN GEFORMULEERD

WORKSHOP 1: DE VEERKRACHT VAN HET BRUSSELSE GRONDGEBIED TEGENOVER DE KLIMAATVERANDERING

(26 november 2020)

In het licht van de uitdagingen van de klimaatverandering, het verlies aan biodiversiteit en een duurzaam waterbeheer moet men meer natuur in de stad brengen. Waarover gaat het? Hoe concreet te werk gaan?			
Resultaten van de workshops	Herformulering indien reeds opgenomen in het Plan of bij integratie	Link met de maatregel(en) van het WBP	Vermelding van de maatregel of toelichting indien opmerking niet opgenomen
Groene gevels, bv. met klimplanten - groendaken - stadslandbouw	Ontwikkeling van de stadslandbouw en groene gevels	/	Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen van de tenuitvoerlegging van het Natuurplan en de Good Food-strategie
Paaigebieden	toevluchtsoorden en paaigebieden voor vissen voorzien	M 1.2 - De kwaliteit van de oevers en beddingen van het hydrografische netwerk verbeteren, meanders creëren en gebieden inrichten die bevorderlijk zijn voor de ontwikkeling van de waterfauna en -flora	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M1.2. De aanleg van paaigebieden is expliciet voorzien in een aantal toekomstige inrichtingen (waaronder de 1.2.2)

<p>*Renaturatie van de oevers * Hernaturalisatie van de oevers, vijvers en waterlopen en van het Kanaal * Hervergroening van het Kanaal (begroeid eiland, nestkasten, enz.) - Biodiversiteitsplan zal worden ontwikkeld door de Haven van Brussel</p>	<p>Verbetering van de kwaliteit van de oevers en beddingen van de oppervlaktewateren (waterlopen, vijvers en kanaal), aanleg van meanders en ontwikkeling van zones die de ontwikkeling van aquatische fauna en flora ten goede komen</p>	<p>M 1.2 De kwaliteit van de oevers en beddingen van het hydrografische netwerk verbeteren, meanders creëren en gebieden inrichten die bevorderlijk zijn voor de ontwikkeling van de waterfauna en -flora M 3.7 Zorgen voor een goed ecologisch potentieel in de gewestelijke vijvers ter ondersteuning van het bereiken van hun doelstellingen en van het duurzaam en krachtig tot uiting brengen van hun ecosysteemdiensten</p>	<p>Het voorstel is opgenomen in het WBP (M1.2): De hydromorfologische kwaliteit is een belangrijke factor in de beoordeling van de ecologische kwaliteit van waterlopen. Het is dus van essentieel belang dat de oevers en de beddingen van de Brusselse oppervlaktewateren worden genaturaliseerd en dat de kwaliteit ervan wordt verbeterd, om zo de goede toestand van de oppervlaktewaterlichamen te bereiken. Deze maatregel geldt in het bijzonder voor de Zenne, de Woluwe en het Kanaal, maar er wordt ook aandacht besteed aan hun zijrivieren.</p>
<p>Namens Canal It Up: 1,5 jaar werkzaamheden aan het Kanaal (afval en slechte kwaliteit) > renatureren van de oevers of toevoegen van begroeide eilanden (voordelen voor de fauna en de waterkwaliteit van het Kanaal en de Zenne). Het probleem van de overstorten van regenwater in de waterlopen oplossen. Veel braakliggend land kan worden getransformeerd in een pocket park</p>	<p>Verbetering van de waterkwaliteit van het Kanaal, renatureren van de oevers, toevoegen van begroeide eilanden aan de waterlopen en vijvers, dynamisch beheer van de stormoverstorten</p>	<p>M 1.2 De kwaliteit van de oevers en beddingen van het hydrografische netwerk verbeteren, meanders creëren en gebieden inrichten die bevorderlijk zijn voor de ontwikkeling van de waterfauna en -flora M 1.8 De stand van de techniek van de bestaande riooloverstorten evalueren en het ontwerp ervan optimaliseren om de overbrenging van verontreinigende stoffen naar oppervlaktewaterlichamen te verminderen M 1.9 Een regelsysteem invoeren voor de debieten die door het saneringsnet stromen om de frequentie van de overstorten op het niveau van de riooloverstorten te verminderen en een betere behandeling van het afvalwater te verzekeren M1.11 Zorgen voor het beheer van drijvend afval in de waterlichamen, in het bijzonder na periodes van overstortingen</p>	<p>Met de stappen van M1.2, M1.8, M1.9 en M1.11 zal het doel van het voorstel worden bereikt.</p>

<p>Zoveel mogelijk habitats diversifiëren (met inbegrip van vijvers, vochtige habitats), heggen, plantencorridors</p>	<p>Integratie van het blauwe netwerk in een blauw-groene netwerkbenadering door de aanleg van corridors, schuilplaatsen (Natuurplan), geïntegreerd regenwaterbeheer op elk perceel (GRWB)</p>	<p>M 1.2 De kwaliteit van de oevers en beddingen van het hydrografische netwerk verbeteren, meanders creëren en gebieden inrichten die bevorderlijk zijn voor de ontwikkeling van de waterfauna en -flora</p>	<p>De in het kader van PIJLER 1 van het maatregelenprogramma voorgestelde inrichtingen zullen bijdragen tot deze diversificatie van habitats. Het gewone beheer van het hydrografische netwerk zal ook zorgen voor een goede staat van instandhouding van de aquatische milieus (PIJLERS 3 en 6)</p>
<p>* Aansluiten van de beken en deze verbinden met de Zenne * Zorgen voor de continuïteit van het hydrografische netwerk van bron tot afvoer (en zoveel mogelijk in zijn oorspronkelijke identiteit) * Werken aan de verdwenen waterlopen (de band met het blauwe netwerk herstellen) * Hydromorfologie van de waterlopen * Begroeide drijvende vloten, openstellen van de waterlopen, schoon water in het hydrografische netwerk brengen.</p>		<p>M 1.26 -Ruiming van de laatste delen van het hydrografische netwerk om de 'historische' verontreiniging te verwijderen M 1.2 - De kwaliteit van de oevers en beddingen van het hydrografische netwerk verbeteren, meanders creëren en gebieden inrichten die bevorderlijk zijn voor de ontwikkeling van de waterfauna en -flora M 6.2 - Opstelling van een specifiek beheerplan voor de regionale vijvers</p>	<p>Voorstel opgenomen in de maatregelen van het WBP M1.2, M1.26 en M6.2. Het in aanmerking nemen en valoriseren van de bronnen werd tijdens de workshops vele malen als een belangrijk punt genoemd. Dit wordt behandeld in M6.4.</p>
<p>In sommige parken toe te voegen fontein (zoals het Ninoofsepoortpark)</p>	<p>Installatie van fontein in de parken</p>	<p>M 4.8 Zorgen voor toegang tot drinkwater en sanitaire voorzieningen voor iedereen in openbare ruimten en gebouwen</p>	<p>Deze actie is voorzien in het maatregelenprogramma 'De fontein op het grondgebied van het BHG installeren en onderhouden', dat gebaseerd is op een analyse van de behoeften en een optimale verspreiding garandeert (M4.8)</p>
<p>Betwisting van het automatisch recht op bouwgrond (GBP) Recht om te bouwen >Milieu (Ontharding na verharding heeft geen zin)</p>	<p>Tussenkost op het niveau van het GBP</p>	<p>M 5.1 Het GRWB integreren in de tools voor ruimtelijke ordening</p>	<p>Voorstel opgenomen in de volgende actie van het WBP: GBP –</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het kader van de herziening van het nieuwe GBP rekening houden met het geïntegreerd regenwaterbeheer en de doelstellingen ervan op het gebied van bodemdoorlaatbaarheid en

			<p>vergroening (bestrijding van stedelijke warmte-eilanden) op het niveau van de verschillende samenstellende documenten, met name op het niveau van de algemene voorschriften en, indien nodig, de specifieke voorschriften voor bepaalde zones. Met name moet in alle bebouwbare zones voor een voldoende aandeel volle grond worden gezorgd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij specifieke herzieningen van het huidige GBP (bestemmingswijziging, opnemng van nieuwe tracés enz.) rekening houden met de gevolgen van de verschillende scenario's voor het beheer van afvloeiingswater en zorgen voor volledige verzachtende maatregelen of, bij ontstentenis daarvan, voor compensatie op basis van de beginselen van het geïntegreerd regenwaterbeheer om de gevolgen tot een minimum te beperken
<p>→ Hoe de adviezen van LB bindender maken? Met andere woorden, dat bij de weging van de balansen die leiden tot nieuwe stadsontwikkelingsprojecten (bv. braakland Josafat) veel beter rekening wordt gehouden met het 'vergroeningsbeleid'.</p>	<p>De adviezen van LB over landschapsinrichting projecten bindender maken</p>	<p>M 5.1 Het GRWB integreren in de tools voor ruimtelijke ordening</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in M5.1 van het maatregelenprogramma: Optie 1: Een cel van 2(-3) personen oprichten die alle vergunningen valideert, uitsluitend op het gebied van waterbeheer; validatie die een voorwaarde is voor de toegang tot een aansluitingsvergunning en die een bindend advies vormt afgegeven door LB in het kader van de stedenbouwkundige vergunningen. Of /en Optie 2: Invoeren dat alle gebouwen en wegen moeten worden beschouwd als ingedeelde inrichting in de zin van de ordonnantie betreffende het beheer van milieuvergunningen (OMV), zodat het GRWB systematisch wordt aangepakt en gerelateerde voorwaarden worden opgelegd in de milieuvergunning.</p>

Beheer van de temperatuur in de stad tijdens hittegolven, die met 2 à 3° kan worden verlaagd: tegengaan van het stedelijk hitte-eilandeffect.	Bestrijding van het hitte-eilandeffect	M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	De stappen voor de tenuitvoerlegging van maatregel 5.4 hebben betrekking op deze opmerkingen van de burgers.
Groendaken: bindend voor particulieren en waarom niet voor de openbare ruimte?		M.5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M5.4.
Potentieel betreffende groendaken. Voorlopig zeer weinig groendaken * Groendaken, groene muren, greppels (infiltratie + naturalisatie),	Tenuitvoerlegging GRWB	M.5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M5.4.
*Regenwatertanks voor particulieren (ook oude gebouwen) * Van regenwater een hulpbron maken * Regenwater opvangen voor velerlei gebruik: goedkope hulpbron * Regenwatertanks installeren om autonoom te zijn op het gebied van niet-drinkbaar verbruik. * Opvangen van regenwater * Opvangen van dakwater, regentuin	Begeleiden en ondersteunen van de installatie van opvangtanks voor bestaande gebouwen	M 8.5 De uitvoering, bevordering en doeltreffendheid van ondersteunings- en bewustmakingsinstrumenten en -mechanismen met betrekking tot waterbeheer en educatie verzekeren M 7.3 Waterbesparend gedrag en waterbesparende apparatuur en van het gebruik van alternatieve watervoorzieningen bevorderen bij huishoudens	Met de stappen van M7.3 en M8.5 zal het doel van het voorstel worden bereikt. In het algemeen komen deze voorstellen overeen met de algemene tenuitvoerlegging van Pijler 7: Bescherming en valorisatie van de strategische waterrijkdommen

<p>Is er een dialoog tussen het beleid inzake blauwe/groene netwerken en het beleid inzake stadsontwikkeling (stadsplanning, ruimtelijke ordening) → indruk van niet-dialoog (bv. Josafat en andere RPA's) Wat is de rol van LB (in het bijzonder) in gewestelijke projecten? Rol van LB (advies) niet stroomopwaarts genoeg, niet-bindende adviezen</p>	<p>De adviezen van LB over landschapsinrichting projecten bindender maken</p>	<p>M 5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening</p>	<p>Voorstel opgenomen in de actie van het WBP: Optie 1: Een cel van 2(-3) personen oprichten die alle vergunningen valideert, uitsluitend op het gebied van waterbeheer; validatie die een voorwaarde is voor de toegang tot een aansluitingsvergunning en die een bindend advies vormt afgegeven door LB in het kader van de stedenbouwkundige vergunningen. Of /en Optie 2: Invoeren dat alle gebouwen en wegen moeten worden beschouwd als ingedeelde inrichting in de zin van de ordonnantie betreffende het beheer van milieuvergunningen (OMV), zodat het GRWB systematisch wordt aangepakt en daaraan gerelateerde voorwaarden worden opgelegd in de milieuvergunning.</p>
<p>Het grondgebied inrichten voor een betere verdeling tussen de verschillende vervoerswijzen</p>	<p>Tenuitvoerlegging van Good Move</p>	<p>M 5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening</p>	<p>Deze opmerking dekt de doelstellingen van het WBP niet. Dit voorstel is echter terug te vinden in de volgende maatregel: M5.1 “Toezicht houden op alle plannen, programma's en verordeningen die andere thema's ontwikkelen, zodat waar nodig rekening wordt gehouden met de beginselen van het WBP (GRWB, behoud van de hulpbron, hydrografisch netwerk enz.)”</p>
<p>Tegenvoorbeelden: Flagey, Spiegelplein, Sint-Gillisvoorplein... Beperkingen in verband met ondergrondse netwerken (parkings, tram, metro) → deze beperkingen hadden kunnen leiden tot andere vergroeningsoplossingen</p>		<p>M 5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening</p>	<p>M5.1.11 Bestuderen hoe het beheer en de plaatsing van nutsvoorzieningen in de openbare ruimte kunnen worden geregeld. Momenteel vormen het gebrek aan concrete informatie over hun plaatsing, de willekeurige eisen voor hun plaatsing en het gebrek aan zorg voor sommige oude installaties die in onbruik zijn geraakt een grote belemmering voor het GRWB en voor vergroening van de openbare ruimte.</p>
<p>Nieuwbouw: denk aan regenwaterbeheer, groene daken/gevels/parkings</p>	<p>Wijziging van de GSV om GRWB aan te moedigen</p>	<p>M 5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening</p>	<p>Voorstel opgenomen in de actie van het WBP: M5.1.2 GSV - de bestaande voorschriften herzien en nieuwe voorschriften toevoegen inzake waterbeheer in de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening, voor zowel particuliere als openbare ruimten</p>

<p>* Om mineralisatie tegen te gaan, moet het aandeel volle grond worden vergroot. Er moet dus worden “gedebetonneerd” en gedemineraliseerd. Natuurverbetering alleen zal niet genoeg zijn. In ieder geval moet de mineralisatie gestopt worden. *Bestrijding van de mineralisering van de stedelijke centra (Vijfhoek) / betonisering→ het blauwe en groene netwerk koppelen → Bestrijding van de stedelijke hitte-eilanden → Concreet: voorbeeldfunctie van de belanghebbenden inzake landschapsinrichting van de openbare ruimte + vermindering van de dichtheid in binnenplaatsen van huizenblokken - toegang tot de natuur in de openbare ruimte + beheer op het perceel. *De openbare ruimte zoveel mogelijk demineraliseren, maar ruimte laten voor voetgangers/fietsers/auto's * De ondoorlaatbaarheid van bodems beperken: debetonneren, natuurlijke bodems recreëren * De berijdbare ruimtes beperken * Beplantingen aanbrengen voor frisheid, beschutting (tegen de zon, tegen de regen), terugkeer naar meer doorlaatbaarheid. * Hoe kunnen we meer natuur in de stad brengen als we de neiging hebben te bouwen op de laatste beschikbare grond? * Wij beschikken niet meer over de grond om dit te doen * Bescherming van de resterende doorlaatbare ruimten in de stedelijke omgeving en meer in het</p>	<p>Demineralisatiedoelen implementeren en mineralisatie stoppen. Doorlaatbare gebieden, braakliggende terreinen, enz. beschermen. De groene ruimten behouden. Renovatie verkiezen boven nieuwbouw.</p>	<p>M 5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening</p> <p>M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidmaatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte</p> <p>M 6.5 Toezicht op de naleving van de geldende wetgeving inzake de bescherming van het hydrografisch netwerk</p>	<p>Doel van maatregel M5.1 is een geïntegreerd waterbeheer op perceelniveau te integreren in alle instrumenten voor ruimtelijke ordening, zoals teksten, plannen, regelgevings- of strategische programma's, voor zover relevant. Het behoud van braakliggende en waterdoorlatende terreinen kan geen deel uitmaken van de maatregelen die met het Waterbeheerplan worden uitgevoerd, het is een kwestie van ruimtelijke ordening. De acties in het kader van maatregelen 5.5 zijn echter gericht op de tenuitvoerlegging van een demineralisatie- en vergroeningsstrategie, terwijl de acties in het kader van maatregel M6.5 gericht zijn op de bescherming van het hydrografische netwerk.</p>
---	--	--	---

<p>bijzonder de ruimten in volle grond * * Beperking van de ondoorlaatbaarheid van de grond (bv. het braakland Josafat: Dossier in 2de lezing van de Brus. Reg.) - niet verhard wat nog niet verhard is. Bouwen waar al gebouwd is/groene ruimten bewaren *De natuur vrijwaren die er al is (onbebouwde gebieden, niet verhard wat nog niet verhard is) *Stoppen met het veranderen van voortuinen in parkeerplaatsen * Geen tegenstelling tussen huisvesting en natuur → Investeren in te renoveren ruimtes in plaats van braakliggende terreinen op te offeren. *Ontharden: straten, pleinen, parkings de-asfalteren</p>			
<p>* Stadslandbouwinitiatieven (veel verzoeken!) * Meer ruimte voor collectieve moestuinen</p>	<p>Maatregelen invoeren in verband met stadslandbouwprojecten</p>	<p>M 5.24 Een waarschuwings- en voorspellingsstelsel voor overstromingen en droogtes opzetten en toepassen</p>	<p>Deze opmerking heeft geen betrekking op de doelstellingen van het WBP, maar er wordt wel aandacht besteed aan stadslandbouw, met betrekking tot watervoorziening en waterefficiëntie (M5.24)</p>
<p>Samenwerking tussen actoren is van fundamenteel belang (bv. bestrijding van invasieve soorten, afkoppeling van water)</p>	<p>Coördinatie tussen de verschillende wateractoren voor de uitvoering van het GRWB</p>	<p>M 5.3 Actoren begeleiden bij de verwerving van competenties</p>	<p>Voorstel opgenomen in de actie van het WBP: M5.3.1 De rollen en bevoegdheden inzake regenwaterbeheer bepalen voor alle actoren. Alle bij de uitvoering betrokken actoren zijn reeds geïdentificeerd voor GRWB (aangezien dit 0 lozing impliceert), en de verantwoordelijkheden zijn in de meeste gevallen al vastgelegd. Er zijn echter nog steeds elementen van de regenwaternetten (gescheiden enz.) waarvoor de rollen moeten worden verduidelijkt.</p> <p>Vervolgens moet worden nagegaan of de KOW moet worden gewijzigd om de resultaten van dit</p>

			identificatiewerk erin op te nemen, dan wel of een uitvoeringsbesluit moet worden opgesteld.
Waterloketten zoals energieloketten (hoe regenwater op te vangen > gepersonaliseerde begeleiding): homegarde nog niet volledig. Facilitator Water voor particulieren?	Ontwikkelen van en communiceren over de competenties van Homegrade in het ondersteunen van individuen bij waterkwesties	M 5.29 Een communicatiebeleid voeren over klimaatverandering en daarmee verband houdende watervraagstukken	Voorstel opgenomen in de actie: Inhoud ontwikkelen en verspreiden die gericht is op particulieren, om hen te informeren/bewust te maken inzake hun rol en de acties die in hun handen liggen, via alle communicatiekanalen van LB, maar ook via onze externe partners in hun dagelijkse opdrachten (homegrade.brussels, Netwerk Wonen, verenigingen die dicht bij de burgers staan enz.). Voor dit doel zouden ook FAQ's worden ontwikkeld en een ad hoc-communicatiekanaal om gepersonaliseerde antwoorden te geven op meer specifieke vragen.
Afkoppeling van regenwater, groendaken, greppels, stadsrivieren (NSR), scheidingsstelsel (Woluwelaan, Vorstlaan). Doelstelling: het aantal proefprojecten vergroten		M 5.30 Een onderzoek- en ontwikkelingsbeleid voeren op diverse gebieden om het BHG beter bestand te maken tegen de klimaatverandering	Voorstel opgenomen in de actie van het WBP: M5.6.1 Ontwikkelen van 'proefprojecten' in het kader van het GRWB in stroomgebieden die gevoelig zijn voor overstromingsrisico's, teneinde het potentieel voor afkoppeling van de stroomgebieden in kaart te brengen (Voor-Zenne, Molenbeek, Woluwe, enz.)
Solidariteit van de stroomgebieden...	Invoering van stroomgebiedsolidariteit	M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidmaatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	Het doel van een stroomgebiedsolidariteit zal worden bereikt met de stappen van M5.4.

<p>*Permeabilisatie in binnenterreinen van huizenblokken *Maximale herbegroeiing in binnenterreinen van huizenblokken *Afkoppeling van regenwater naar de binnenterreinen van huizenblokken</p>	<p>Tenuitvoerlegging van het GRWB in de binnenterreinen van huizenblokken</p>	<p>M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte en M5.6 Uitvoering van proefprojecten die de weg vrijmaken voor innovatie en studies om het effect van klimaatveranderingsmaatregelen objectief te beoordelen (+ M 5.30 Een onderzoek- en ontwikkelingsbeleid voeren op diverse gebieden om het BHG beter bestand te maken tegen de klimaatverandering)</p>	<p>Voorstel opgenomen in de actie van het WBP: Studie om de beoordeling van potentiële afkoppelingsgebieden, volgens verschillende categorieën, uit te breiden tot het hele Gewest via een studiebureau/academische instellingen -</p>
<p>* Veel meer bomen via boomesplanades in plaats van grote betonnen ruimtes + veel meer kleine resterende begroeide ruimtes + begroeide daken en gevels wat de gebouwen betreft. Elke burger aanmoedigen om zelfs maar 1 m² natuur (tuin of balkon) te bewaren. Kunnen bushokjes ter hoogte van stations groener worden gemaakt? Capaciteit van de burger om ruimte te investeren voor meer vegetatie? Burgerinitiatieven die een sneeuwbaaleffect kunnen hebben > bewustmaking van wat wel en niet kan *Bloemengevel, kleine vijver (met predator).</p>	<p>Vergroening van de openbare ruimten en gebouwen (daken en gevels), vergroening van de bushokjes, ruimten zoals stations, beschikbaarstelling van financiële en technische middelen aan de burgers om openbare ruimten te vergroenen, voorlichting en bewustmaking van de burgers over het GRWB</p>	<p>M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte</p>	<p>De stappen voor de tenuitvoerlegging van maatregel 5.4 hebben betrekking op deze opmerkingen van de burgers. Er is ook een verwijzing naar de initiatieven van het Natuurplan (sommige opmerkingen houden geen verband met water, bv. de kwestie van de bushokjes)</p>
<p>* Graszones aan de tramsporen, greppels, enz. zijn in opkomst en dit type voorziening zou moeten worden veralgemeend in plaats van ondoorlaatbare inrichtingen die geen schaduw, vegetatie, enz. bieden. Klimplanten op gevels kunnen worden</p>	<p>Tenuitvoerlegging van het GRWB in de ruimten tussen de tramsporen, invoering van gemeentelijke en gewestelijke</p>	<p>M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte</p>	<p>De stappen voor de tenuitvoerlegging van maatregel 5.4 hebben betrekking op deze opmerkingen van de burgers. De uitdaging bestaat er echter in eerst het water dat op de tramsporen valt op het perceel te beheren (momenteel is er systematisch een kolk voorzien). Vegetatie tussen de tramsporen is</p>

aangemoedigd via gewestelijke/gemeentelijke steun. *Bushokjes vegetalisieren - meer vegetatie in het algemeen	subsidies voor de vergroening van de private ruimte,		nogal ingewikkeld als er een geluidsmat ligt (0 infiltratie). Water van de sporen kan echter worden opgevangen in een infiltrerende zijwand.
Meer heggen langs wegen * Filterende planten langs grote wegen voordat het water de grondwaterspiegel of waterlopen bereikt.	Meer begroeide gebieden langs wegen om afvloeiingswater op te vangen (zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit)	M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	Voorstel opgenomen in de volgende actie van het WBP: Geïntegreerd regenwaterbeheer toepassen op openbare bouwplaatsen volgens de richtsnoeren van een Vademecum voor regenwaterbeheer. Leiding: Brussel Mobiliteit en gemeenten
Herbegroeiing van de boomvakken en toevoer van water naar de rijwegen (na filtering)	Herbegroeiing van de boomvakken en toevoer van water naar de rijwegen (na filtering)	M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	Het doel zal worden bereikt met de stappen van M5.4.
Bermen (openbaar vervoer, 4-vaksbaan) ontharden	Tenuitvoerlegging van het GRWB	M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M5.4.
Stad poreuzer maken (groene doorgangen in huizenblokken, corridors tussen stadsparken)	Tenuitvoerlegging van het GRWB	M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M5.4.
* Zoveel mogelijk water laten infiltreren * Zoveel mogelijk evapotranspiratie toelaten door de ontwikkeling van watercycli te stimuleren > door de kringlopen van levende organismen toe te laten * Regentuinen, greppels, netwerken van voorzieningen, zelfs in de dichtbebouwde stad * Voorbeelden in grote Vlaamse steden: wadi's, GR die	Tenuitvoerlegging van het GRWB	M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendigheidsmatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M5.4.

toelaten water te herinfiltreren in plaats van het naar de riolering te sturen			
Stormbekkens: verplichting bij nieuwbouw? welke afvoer? lozing naar het hydrografische netwerk bevorderen.	Wijziging van de GSV om GRWB aan te moedigen	M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendighedsmaatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	In de stappen voor het beheer van regenwater beveelt LB waterbeheer op perceelniveau aan alvorens de voorkeur te geven aan een alternatieve afvoer. Aangezien toekomstige stormbekkens van meer dan 10 m ³ nu ingedeelde inrichtingen zijn, is het mogelijk een aansluiting op het hydrografische net op te leggen, op voorwaarde dat dit geen buitensporige kosten veroorzaakt in verhouding tot de milieuwinst (zie ook M5.7)
* Het aantal bomen in de stad moet worden verhoogd vanwege hun functie van temporisering en infiltratie (absorptie) * Bomen vertragen overstromingen maar nemen ook deel aan de strijd tegen droogte Ze nemen deel aan de strijd tegen hitte-eilanden en een indirect effect van verminderde verdamping en dus de strijd tegen droogte * Weinig bomen in de stad * Bomen (ook fruitbomen ⇒ good food) in parken en ook op straat! + omringende activiteiten (bewustmaking/educatie)	Tenuitvoerlegging van het Natuurplan	M 5.4 GRWB en andere klimaatbestendighedsmaatregelen in verband met waterbeheer implementeren in de openbare en private ruimte	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M5.4.

<p>* toezicht stedenbouwkundige/milieu-inbreuken *Opvolging en handhaving van de regelgeving in gebouwen bewoond door particulieren > controle op bouwvergunningen (geen verharding van binnenplaatsen en tuinen, controle op de doeltreffendheid van het gebruik van de regenwatertanks).</p>	<p>Versterking van de controlemiddelen en -capaciteiten</p>	<p>M 5.5 De GRWB-voorzieningen inventariseren en een controlesysteem voor hun prestaties implementeren</p>	<p>Voorstel opgenomen in de volgende acties van het WBP: M5.5.2 Een dashboard opzetten om de prestaties van de GRWB-voorzieningen in het BHG optimaal te kunnen volgen. Uitgaande van het geografisch kadaster en teneinde de doeltreffendheid van de implementatie van het gehele waterbeleid op te volgen, worden de nodige stappen gezet om de middelen te creëren om de prestatie-indicatoren te bepalen. Dit dashboard maakt het ook mogelijk om het onderhoud en de eventuele renovatie van de voorzieningen te plannen, met een budgettering van de kosten. De prestatiecriteria moeten worden vastgelegd met betrekking tot verschillende parameters: bijvoorbeeld het infiltratievermogen, maar ook de bescherming van het grondwater. M5.5.3 Op basis van de gedetailleerde inventaris van GRWB-voorzieningen een monitoring opzetten van hun doeltreffendheid/prestaties in de loop van de tijd. Zowel om hun hydraulische efficiëntie en klimaatbestendigheid te garanderen, als om te profiteren van feedback voor continue verbetering. Een reglement opstellen voor de toepassing van deze maatregel, en een mechanisme en een eenheid voor het toezicht op de voorzieningen instellen.</p>
---	---	--	--

<p>Deskundigheid voor soortselectie, onderhoudsmaatregel</p>	<p>* Implementatie van instrumenten om geschikte soorten voor GRWB-voorzieningen te selecteren *Invoering van maatregelen voor het onderhoud van de GRWB-voorzieningen</p>	<p>M 5.5 De GRWB-voorzieningen inventariseren en een controlesysteem voor hun prestaties implementeren</p>	<p>Voorstel opgenomen in de actie van het WBP: M5.5.3 Op basis van de gedetailleerde inventaris van GRWB-voorzieningen een monitoring opzetten van hun doeltreffendheid/prestaties in de loop van de tijd. Zowel om hun hydraulische efficiëntie en klimaatbestendigheid te garanderen, als om te profiteren van feedback voor continue verbetering.</p> <p>Een reglement opstellen voor de toepassing van deze maatregel, en een mechanisme en een eenheid voor het toezicht op de voorzieningen instellen.</p>
<p>Weer aan de oppervlakte brengen van nog bestaande bronnen.</p>		<p>M 6.4 Inventarisatie en kartering van de bronnen met het oog op de instandhouding van het natuurlijk erfgoed en mogelijke heraansluitingen op het hydrografisch netwerk</p>	<p>Met de stappen van M1.26 en M6.4 zal het doel van het voorstel worden bereikt. In dit WBP 2022-2027 zal in ieder geval steeds meer aandacht worden besteed aan de instandhouding van de bronnen</p>
<p>Constructie op een bron. Kunnen we de inrichters niet via het WBP verplichten om elk 'blauw element' meer te respecteren?</p>		<p>M 6.4 Inventarisatie en kartering van de bronnen met het oog op de instandhouding van het natuurlijk erfgoed en mogelijke heraansluitingen op het hydrografisch netwerk</p>	<p>Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen voor de tenuitvoerlegging van pijler 7 Bescherming en valorisatie van de strategische waterrijkdommen.</p> <p>M6.5 heeft betrekking op het toezicht op het hydrografische netwerk door een team van 'waterloopinspecteurs'</p>
<p>Kanaal met openluchtzwembad met waterkwaliteit (rietveld/filterende plant) combineert natuur en ruimte voor de zwemmer (flussBad Berlin)</p>	<p>De mogelijkheid beoordelen om zwemactiviteiten in het Kanaal te ontwikkelen</p>	<p>M 6.7 Het zwemmen in een regionale vijver omkaderen</p>	<p>Maatregel M6.7 heeft alleen betrekking op zwemmen in vijvers. Dit voorstel moet worden opgenomen in het beheersplan van de Haven om het in overeenstemming te brengen met de primaire functie van het Kanaal</p>
<p>Hittegolf - droogte-eilanden: meer waterspelletjes, fontein integreren om ondoordringbare oppervlakken af te koelen</p>	<p>Waterspelletjes installeren en onderhouden op de gewestelijke speelpleinen en in de Stad</p>	<p>M 6.9 Aanleg en onderhoud van waterspelen in gewestelijke en gemeentelijke speelpleinen</p>	<p>Deze maatregel is uitdrukkelijk voorzien in het kader van M6.9 (waterspelletjes) en M4.8 openbare fontein</p>

Speelplaatsen vergroenen	Speelplaatsen vergroenen	M 6.9 Aanleg en onderhoud van waterspelen in gewestelijke en gemeentelijke speelpleinen	idem
Natuur in de stad - waterelementen in de openbare ruimte terugbrengen + watereducatie (watercyclus)	Valorisatie van het hydrografische netwerk in de Stad	M 6.9 Aanleg en onderhoud van waterspelen in gewestelijke en gemeentelijke speelpleinen	Het onderdeel 'educatie' van dit voorstel is opgenomen in M8.5
Groendiensten: bladeren laten liggen, minder maaien, geen leidingwater gebruiken om perken te besproeien of straten te reinigen (kan met recuperatie-water zie Open Source)	Het gebruik van leidingwater voor andere doeleinden dan drinken in openbare ruimten terugdringen	M 7.2 Bevordering van het gebruik van leidingwater voor drinkwaterdoeleinden M 5.23 Een 'droogtecel' oprichten in het kader van het coördinatieplatform voor wateroperatoren en -actoren, om het optreden van en de communicatie door het Gewest in het geval van een (dreigende) crisis te coördineren	Met de stappen van M7.2 en M5.23 zal het doel van het voorstel worden bereikt.
Grondwater: bevoorrading van gemeentelijke (of zelfs particuliere) sproeitanks in plaats van terugvoer naar de riolering	Water afkomstig van grondwaterverlaging en bij civieltechnische werkzaamheden opvangen en valoriseren	M 7.6 Water afkomstig van bemalingen omkaderen en opwaarderen	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M7.6.
'toreke', een soort ecocheque die kan worden verdiend op basis van vergroeningsacties	Invoering van een financieringsmechanisme (premies, ecocheque, lokale munt) om de vergroening van privéruimten aan te moedigen	M 8.5 'Mechanismen ter ondersteuning van duurzaam waterbeheer ontwerpen, toepassen en bevorderen'.	Hoewel geen alternatieve valuta wordt vermeld, is het voorstel opgenomen in de actie: Premies voor particulieren en professionals invoeren of het bereik van bestaande premies aanvullen/uitbreiden, met informatie over de juridische stappen die moeten worden ondernomen en de kosten in verband met de HR-begeleiding.
De bedrijven/inwoners inzetten om hen aan te moedigen de natuur in de stad te brengen.	De bedrijven bewustmaken van de natuur in de stad	M 8.5 'Mechanismen ter ondersteuning van duurzaam waterbeheer ontwerpen, toepassen en bevorderen'. M 5.29 Een communicatiebeleid voeren rond de verschillende thema's inzake klimaatverandering	Met de stappen van M8.5 en M5.29 zal het doel van het voorstel worden bereikt.

Bewustmaking door andere actoren dan LB of via de website	Communicatiekanalen van andere gewestelijke en gemeentelijke entiteiten gebruiken om meer bewust te maken van waterbeheer	M 8.5 'Mechanismen ter ondersteuning van duurzaam waterbeheer ontwerpen, toepassen en bevorderen'. M5.29 Een communicatiebeleid voeren rond de verschillende thema's inzake klimaatverandering	Met de stappen van M8.5 en M5.29 zal het doel van het voorstel worden bereikt.
Toe-eigening door burgers, vzw	Bewustmaking van de burgers	M 8.5 Mechanismen ter ondersteuning van duurzaam waterbeheer ontwerpen, toepassen en bevorderen'. M 5.29 Een communicatiebeleid voeren rond de verschillende thema's inzake klimaatverandering	Met de stappen van M8.5 en M5.29 zal het doel van het voorstel worden bereikt.
* Verbetering van de waterkwaliteit voor biodiversiteit en grondwater * Kwaliteit van het oppervlaktewater: aandacht voor de woekering van algen → zuurstofgebrek	Tenuitvoerlegging van de Pijlers 1 'Kwalitatief beheer van de oppervlaktewaterlichamen' en 2 'Zorgen voor een kwalitatief en kwantitatief beheer van het grondwater		Verscheidene maatregelen van de Pijlers 1 en 2 dekken deze opmerkingen. De specifieke kwestie van algen wordt behandeld in de maatregel ter bestrijding van cyanobacteriële crises (M5.20)
Bouwvergunningen beperken	Bouwvergunningen beperken		Dit voorstel gaat verder dan de grenzen van het WBP.
*Heel eenvoudig: bomen planten: aanwezigheid versterken * Bomen/natuur die er is behouden	Tenuitvoerlegging van het Natuurplan		Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen van de tenuitvoerlegging van het Natuurplan, hoewel elementen van de vergroening van de stad zijn opgenomen in de doelstellingen van PIJLER 5

<p>* Ecologische corridors creëren om de biodiversiteit te bevorderen. * De ecologische verbindingen tussen parken en groengebieden versterken. Behoud van de woonzones. Handhaving van de strata op gewestwegen (bomen of struiken). Monitoring van deze bomen * Versterking van het groene netwerk * Behoud van de reeds in de stad aanwezige natuur * Vegetatie vanaf het ontwerpstadium: niet altijd gericht op bomen (er moet ook rekening worden gehouden met andere soorten vegetatie)</p>	Tenuitvoerlegging van het Natuurplan		Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen van de tenuitvoerlegging van het Natuurplan
Gedifferentieerd beheersplan, droogleggen van de vijvers, ecobegrazing, , laat maaien, bloemenweiden	Tenuitvoerlegging van het Natuurplan		Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen van de tenuitvoerlegging van het Natuurplan; het buitengewone beheer van vijvers wordt echter genoemd in maatregel 3.7
Collectieve tuinen/moestuinen/boomgaarden, leggen van banden en educatie + natuur	Tenuitvoerlegging van het Natuurplan		Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen van de tenuitvoerlegging van het Natuurplan
Kerkhoven inzetten voor meer biodiversiteit (stroombos, fruitbomen)	Tenuitvoerlegging van het Natuurplan		Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen van de tenuitvoerlegging van het Natuurplan
Moderne, verticale stadstuinen	Tenuitvoerlegging van het Natuurplan		Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen van de tenuitvoerlegging van het Natuurplan
*Inheemse planten, bestrijding van invasieve soorten * Inheemse planten bevorderen * inheemse soorten ⇒ het evenwicht behouden (er zijn enkele zeer 'mooie' lokale soorten)	Tenuitvoerlegging van het Natuurplan		Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen van de tenuitvoerlegging van het Natuurplan
Het aantal groene ruimten en parken is belangrijk. Sommige wijken hebben er niet genoeg.	Tenuitvoerlegging van het Natuurplan		Dit voorstel maakt deel uit van de doelstellingen van de tenuitvoerlegging van het Natuurplan

<p>Wat is het vermogen/de waarde van het Waterplan om de ontwerpers in deze richting te dwingen?</p>			<p>Zoals bepaald in de ordonnantie van 20 oktober 2006 heeft het Waterbeheerplan wel degelijk bindende rechtskracht, in die zin dat het de overheid bindt aan de te bereiken resultaten. Evenzo omvatten alle milieueffectbeoordelingen of milieueffectenrapporten met betrekking tot publieke of privéontwerpen of plannen op het vlak van planning, stedenbouw of leefmilieu, door of krachtens een gewestelijke wetgeving, de analyse van de effecten van deze ontwerpen of plannen op de uitvoering van het beheerplan in de zin van elk van deze wetgevingen. In de inleiding van het WBP wordt deze waarde van het plan vermeld.</p>
<p>Welke andere alternatieven zijn er voor groendaken en plein-/laanrenovatie?</p>			<p>Er zijn veel GRWB-type voorzieningen, die kunnen worden geraadpleegd op: https://www.gidsduurzamegebouwen.brussels/beheer-regenwater-perceel</p>
<p>Een visie op meer dan 20 of 30 jaar hebben die meer rekening houdt met de levenscycli van levende wezens zoals bomen</p>			<p>Leefmilieu Brussel is het ermee eens dat de beheersplannen uit hoofde van de kaderrichtlijn water een tijdshorizon van 6 jaar hebben...</p>
<p>Vermijden van het olievlekeffect van stadscentra (stedelijke wildgroei) - hoe het evenwicht tussen functies bewaren?</p>			<p>Deze opmerking houdt meer verband met ruimtelijke ordening, maar het beheerplan wil de problemen van verstedelijking en verharding aanpakken (maatregelen 5.1 tot en met 5.5)</p>
<p>Het gewest kan vooral optreden in de openbare ruimte:</p>			<p>Deze opmerking roept geen commentaar op</p>
<p>De boom neemt niet te veel plaats in op de grond, goede verhouding natuur/oppervlakte</p>			<p>Deze opmerking roept geen commentaar op</p>
<p>Vastgestelde problemen: drinkwater (hoog verbruik) of gesloten circuit met gefilterd water.</p>			<p>Deze opmerking roept geen commentaar op</p>
<p>Project nieuwe stadsrivieren → positief effect op sanering (minder water in de zuiveringsinstallaties).</p>			<p>Potentiële heraansluitingen van schoon water op het hydrografische netwerk zullen worden onderzocht in het kader van M1.26</p>

Scheiding van rioolwater en regenwater		het geïntegreerd regenwaterbeheer is erop gericht het regenwaterbeheer uit het buizenstelsel te halen, met het oog op de vele voordelen die regenwater oplevert. Dit wordt toegelicht in de eerste maatregelen van Pijler 5 (5.1 tot en met 5.5)
--	--	--

Compilatie van de vragen - proces van burgerparticipatie voor de ontwikkeling van het derde Waterbeheerplan (WBP 2022-2027)

Vragen? Opmerkingen of suggesties?	Antwoorden/reacties van LB	Reactie van
Kan het Waterbeheerplan ook van invloed zijn op de bouwvoorschriften (bijvoorbeeld verplichte regenwateropvangsystemen of minimalisering van waterverspilling in sanitaire voorzieningen)?	Het door de regering goedgekeurde Waterbeheerplan 2016-2021 heeft geen regelgevende waarde, maar is niettemin bindend voor de overheden wat de te behalen resultaten betreft. Het kan dus een indirecte impact hebben op de bouwvoorschriften door wijzigingen voor te stellen in de regelgevende teksten die verband houden met stedenbouwkunde en ruimtelijke ordening (BWRO, GSV). Dit geeft gewicht wanneer deze teksten worden of zullen worden herzien, zoals nu het geval is met de GSV (Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening).	Leefmilieu Brussel
Maximaliseren van de regenwateropvang en minimalisering van waterverspilling.	Het Waterbeheerplan 2016-2021 bevat een volledig hoofdstuk over het rationeel gebruik van water. Dit omvat acties die het gebruik van water uit het "tweede circuit" of niet-drankbaar water voor geschikt gebruik (regenwater, grijs water, enz.) bevorderen. Er zijn ook acties gepland om waterbesparing in gebouwen te stimuleren. De kwestie van de verspilling van water dat tijdens civieltechnische werken wordt opgepompt, zal worden aangepakt.	Leefmilieu Brussel

Ik woon in een klein mede-eigendom (gebouw uit 1950). Onze middelen zijn beperkt. Wat kunnen we doen om het beheer van het regenwater, dat momenteel in het riool wordt geloosd, te verbeteren en zijn er premies om ons daarbij te helpen, met name bij de geplande vernieuwing van de daklijsten?

De gestelde vraag heeft betrekking op twee verschillende punten:

→ Allereerst, hoe kan het beheer van regenwater worden verbeterd?

Hiervoor zijn twee oplossingen mogelijk:

a) Regenwateropvang (die is afgestemd op lichte regenval en dus niet veel oplevert met betrekking tot de verzadiging van de netten, maar wel goed is om water te besparen en het gebruik van stormoverstorten te beperken);

b) Het loskoppelen van de daken van het riool om water in de tuin te laten insijpelen (om zware regenval op te vangen en overstromingen te bestrijden)

Bij renovatie kan opvang duur zijn, afhankelijk van de gebruikte systemen (als er sprake is van hergebruik om aan te sluiten op de toiletten);

maar ont koppeling die insijpeling mogelijk maakt, is wel mogelijk tegen lage kosten. Als er aan de binnenkant van het huizenblok een tuin is, is het zinvol om de dakgoten te ont koppelen en de waterstroom om te leiden naar de infiltratiegebieden.

→ Wat het deel van de vraag betreft dat betrekking heeft op de financiële aspecten, bestaat er enige steun in het Brussels Gewest:

- In de eerste plaats de renovatiepremie die bij Urban Brussels kunnen worden aangevraagd. Deze premies worden gebruikt voor de financiering van de werkzaamheden aan de recuperatietanks.
- Het is ook interessant om na te vragen of er gemeentelijke premies zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Stad Brussel.
- Tot slot kunnen burgers ook in actie komen en een project voorstellen in het kader van de projectoproep 'Vooruit met de wijk'. Deze projectoproep maakt financiering op projectschaal en begeleiding door een vzw mogelijk.

Leefmilieu Brussel

Belang van overmatig gebruik van bleekmiddel en de impact van chloor op de gezondheid

Aan de uitgang van de drinkwaterinstallatie wordt chloor als desinfectiemiddel toegevoegd (chlorering). Dit voorkomt besmetting van het water door bacteriën tijdens het transport naar de kraan.

De drinkwaternormen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn: maximale concentratie van vrij residueel chloor: 250 µg / l

Bij deze concentraties is er geen gevaar voor de gezondheid.

De concentratie wordt 24 uur per dag gecontroleerd door Vivaqua.

Het gezondheidsprobleem dat vaak wordt genoemd, betreft halogenische bijproducten die ontstaan wanneer chloor in contact komt met organisch materiaal. Organische stoffen zijn aanwezig in oppervlaktewater (dus dit probleem is niet van toepassing op grondwaterwinning).

Wanneer water uit een rivier wordt gehaald (Tailfer haalt water uit de Maas), wordt het water gedesinfecteerd door middel van ozonisatie in plaats van chlorering. De concentraties organische stoffen in het water worden sterk gereduceerd door verschillende behandelingen (ozonisatie en filtratie met actieve koolstof), voordat de uiteindelijke chlorering plaatsvindt zodat het water zijn desinfecterend vermogen behoudt tijdens het traject ervan door de leidingen.

Deze afbraakproducten zijn ook gestandaardiseerd door de Europese Drinkwaterrichtlijn. De Brusselse watervoorziening ligt ver onder de vastgelegde drempels.

Kraanwater levert dus geen gezondheidsrisico op.

Leefmilieu Brussel

Er is geen risico in de Brusselse zwembaden, omdat ze allemaal gecontroleerd worden.

Voor huishoudelijk gebruik van bleekmiddel moeten de verdunningsregels op de productetiketten worden gevolgd en handschoenen worden gebruikt. Het frequente gebruik van bleekmiddel en het niet respecteren van de gebruiksmaatregelen kan dermatologische of ademhalingsproblemen veroorzaken. Bij regenachtig weer wordt een deel van het afvalwater zonder behandeling in de Zenne of het Kanaal geloosd. Bleekmiddel is schadelijk voor het aquatisch milieu. Het verdient daarom de voorkeur om bleekmiddel te vervangen door andere, meer milieuvriendelijke producten (natriumpercarbonaat, witte azijn, zuiveringszout, Marseillezeep, citroensap, enz.)

Bleekmiddel: mengsel van hypochloriet (ClO^-) en natriumchloride

Informatiebron: E. Chauveheid, Le contrôle des sous-produit halogénés dans l'eau potable, Journées Information Eaux, Poitiers, 2002

Waarom reageert LB al 20 jaar niet op de vraag om de norm voor stortbuien op 100 mm water in één uur te definiëren (100 liter/m²/uur in één uur)? Gelieve het antwoord te onderbouwen. De Gemeente Oudergem hanteert de norm van 50 mm in 30 minuten, maar dit is de helft minder per uur en minder dan de 80 mm in 40' die reeds is waargenomen (piekdebiet van 120 mm).

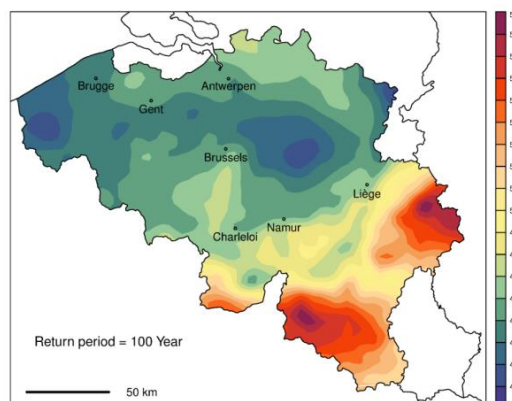

Fig. 6 : Exemple d'information IDF spatialisée. Quantité de précipitations (mm) pour une durée de 1h et une période de retour de 100 ans (Figure 9 de Van de Vyver, 2013).

Leefmilieu Brussel

Om de voorzieningen voor het beheer van stedelijk regenwater en afvalwater te dimensioneren, dienen de werkingslimieten van het systeem vastgelegd te worden. Het is – economisch gezien – niet verstandig om bij de voorzieningen voor afvloeiingsbeheer rekening te houden met de volledige afvloeiing van de zeldzaamste regenachtige episoden. De definitie van de gewenste beschermingsgraad gebeurt ofwel door de investeringskosten te vergelijken met de vermeden schadekosten, ofwel meer algemeen door te verwijzen naar een frequentie waarbij het regenwatersysteem faalt en de overheid voor de gevolgen moet instaan.

Het statistisch begrip “terugkeerperiode” wordt daarbij gebruikt. Een dimensioneringsbasis met neerslag die een terugkeerperiode van 10 jaar heeft, betekent dat zulke neerslag op dezelfde plek gemiddeld elke 10 jaar geëvenaard of overschreden zal worden. Op die basis wordt getolereerd dat de voorzieningen voor waterbeheer 10% (1/10 jaar) kans hebben om te falen in het jaar en dus niet de volledige afvloeiing kunnen opvangen. Als de gekozen terugkeerperiode 20 jaar bedraagt, stemt dit overeen met een jaarlijks risico op falen van 5% (1/20 jaar).

De norm: TT (terugkeertijd): 20 jaar (in 1 uur is het 29,6 mm, in 4 uur is het 44,3 mm ...)

Uw voorstel: 100 mm in 1 uur: door de statistieken van het KMI voor 2016 te extrapoleren, komen we uit op een jaarlijkse kans van +/- 0,000001. (TT: 1 miljoen jaar)

NB: 54 mm in 1 uur: kans van 0,005 dat dit zich jaarlijks voordoet (TT: 200 jaar).

NB: Oudergem

50 mm in 30': kans van +/- 0,00025 dat dit zich jaarlijks voordoet. (TT: 4000 jaar)

Misschien is er verwarring tussen piekintensiteit en gemiddelde intensiteit? Als u voorstelt om uit te gaan van een regenval met een piekintensiteit van 100 mm/u gedurende 10 minuten, d.w.z. 16,7 mm in 10 minuten, dan bedraagt de bijbehorende terugkeertijd 40 jaar.

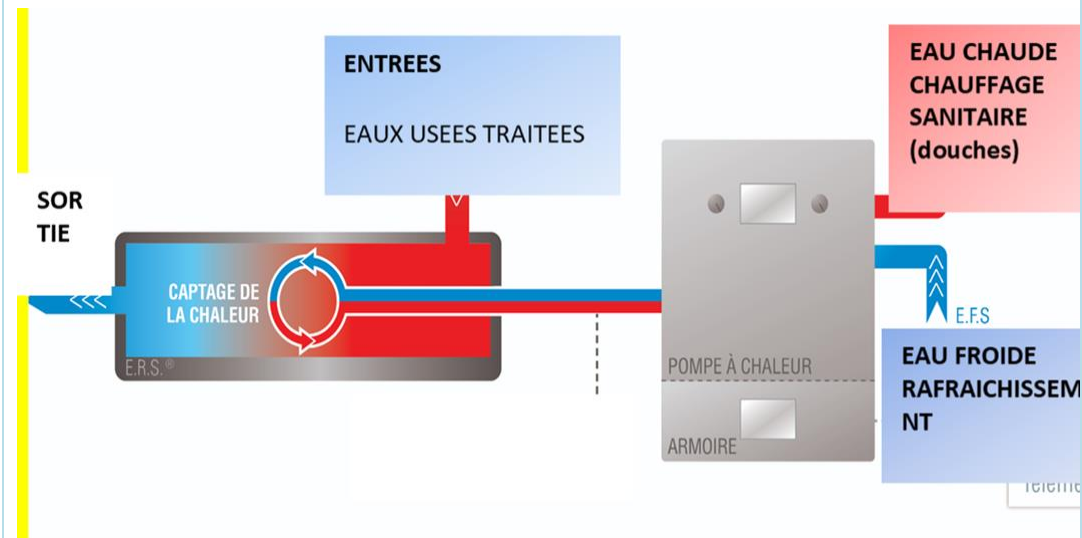
	Ter vergelijking, de referentie-terugkeertijd van 20 jaar geeft in 10 minuten: 14,8 mm, ofwel 89% van de waarde die u voorstelt.	
Zie de opmerkingen van de CODA bij het vorige WBP en het PFDO	De belangrijkste opmerking die in dit advies wordt geformuleerd, is de vraag die hieronder wordt gesteld over de norm voor de aanpassing van installaties ter voorkoming van overstromingen.	Leefmilieu Brussel

Vragen van de live workshop 1 van 26 november 2020

Vragen/opmerkingen	Antwoorden/reacties van LB	Wie antwoordt er?
Wanneer komen er groene eilanden? En een structurele oplossing voor het verwijderen van afval uit het Kanaal?	<p>In het huidige Waterbeheerplan 2016-2021 is een prioritaire actie (PA 1.39) opgenomen om kleine "oeverzones" te creëren die gunstig kunnen zijn voor de biodiversiteit.</p> <p>Momenteel wordt in samenwerking met Leefmilieu Brussel een haalbaarheidsstudie uitgevoerd voor de aanleg van drijvende groene eilanden in het Kanaal. De resultaten van deze studie worden begin 2021 verwacht. Er wordt gehoopt een eerste proefproject te installeren in het jaar 2021.</p> <p>De Haven van Brussel heeft een globaal beleid om de aanwezigheid van afval in het Kanaal te bestrijden. Het gebruik van de twee schoonmaakboten (de Castor en de Bostia) is een concrete maatregel om de aanwezigheid van drijvend afval in het Kanaal te verminderen. Deze twee boten worden vrijwel dagelijks ingezet voor de inzameling</p>	Haven van Brussel

	<p>van afval en verzamelen ongeveer 200m³ per jaar. Deze maatregel is overigens ook opgenomen in het Waterbeheerplan 2016-2021, dat in zijn maatregelenprogramma de prioritaire actie 1.34 "De netheid van het Kanaal verzekeren door de vaste afvalstoffen te verwijderen" omvat.</p> <p>Er zijn ook drie drijvende afvalvangers in het Kanaal. Twee ervan bevinden zich onder de Jules de Trooz-brug en de derde bevindt zich op de linkeroever van het Becodok. Deze vangers kunnen het afval dat in het Kanaal drijft op een passieve manier opvangen en zo het werk van onze teams versterken.</p> <p>Er wordt nagedacht hoe de Haven zijn acties in dit domein kan versterken, bijvoorbeeld door het toevoegen van nieuwe afvalvangers of barrières die afval blokkeren om het daarna gemakkelijker te kunnen recupereren.</p>	
<p>Definitie van opkomende stoffen</p> <p>Omvat dat ook microplastics?</p> <p>Bedankt voor de definitie, deze stoffen zijn dus micropolluenten. De nieuwe RWZI met membraanfiltratie moet deze stoffen eruit filteren. Is dat het doel? Heeft u studies gepland om een mogelijke positieve evolutie te observeren?</p>	<p>Er is geen officiële definitie, maar als we er een zouden voorstellen, zouden we het hebben over stoffen die mogelijk problematisch zijn voor het milieu en de gezondheid en die momenteel en globaal niet door de autoriteiten (op het niveau van de landen of de Europese Unie) worden gereguleerd. Hun aanwezigheid in het milieu wordt niet systematisch gecontroleerd. Deze verontreinigingen zijn ontstaan als gevolg van de toenemende verstedelijking, de modernisering en de technologische vooruitgang. Voorbeelden hiervan zijn weekmakers, vlamvertragers, farmaceutische producten, persoonlijke verzorgingsproducten, hormonen, levensmiddelenadditieven, detergents, microplastics (een verzameling van stoffen / kunststofdeeltjes) en geperfluoreerde stoffen (PFAS).</p> <p>Membraanfiltratie (geïnstalleerd in het waterzuiveringsstation Brussel-Zuid) is een tertiaire behandeling die het afbreken van vervuilende stoffen zoals stikstof en fosfor, maar ook van ziekteverwekkers zal verbeteren. Bij het passeren van een zuiveringsinstallatie worden sommige opkomende stoffen (geheel of gedeeltelijk) behandeld en andere niet. Omdat deze stoffen zo divers en nieuw zijn, is het op dit moment onmogelijk om ze allemaal goed aan te pakken, vandaar het belang van een onderzoek ernaar.</p> <p>Bij de in- en uitgang van de zuiveringsstations (RWZI's) wordt een continue en stipte monitoring uitgevoerd, zodat de vermindering van de polluenten bij de doorstroming van het water in de RWZI's kan gemeten worden.</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>
<p>Leg de warmteterugwinning in RWZI Zuid uit</p>	<p>In het kader van de modernisering van RWZI Zuid heeft de BMWB besloten het administratieve gebouw van de centrale te herbouwen om te voldoen aan de nieuwe energieprestatienormen.</p> <p>De volledige energietoevoer van het gebouw voor de productie van warmte, sanitair warm water en koude lucht wordt geleverd door riothermische energie. Riothermie is een</p>	<p>BMW/B/HYDRIA</p>

proces dat bestaat uit het terugwinnen van de warmte (of koude) die aanwezig is in afvalwater om een gebouw te verwarmen en te koelen. De warmteterugwinning en -valorisatie gebeurt met behulp van een water/water-warmtepomp. De temperatuur van het water dat we elke dag lozen is in feite min of meer constant gedurende het hele jaar.

De warmtepomp wordt aangedreven door groene energie; 50% van de elektrische energie die gemiddeld per jaar nodig is, wordt geleverd door de productie van de ter plaatse geïnstalleerde panelen; de resterende 50% wordt geleverd via de warmtekrachtkoppelingseenheid van de locatie, die het geproduceerde biogas verbrandt voor de productie van elektriciteit en warmte.

Voor de productie van warmte en sanitair warm water bedraagt de besparing op het verbruik 75%, of 14.000 kWh/jaar, ten opzichte van een verwarmingssysteem met een gasketel. Voor de koudeproductie is de besparing op het verbruik 25%, oftewel 3.750 kWh/jaar, in vergelijking met een koelwatersysteem. Riothermische energie levert zo een besparing op van ongeveer 17.750 kWh, of 6,9 ton CO₂ per jaar.

<p>In de presentatie over het regennetwerk werd gesproken over het zichtbaar maken van water in de stad. Wat wordt daarmee bedoeld?</p>	<p>Een belangrijk deel van de rivieren, vijvers en wetlands is mettertijd geleidelijk uit het Brusselse landschap verdwenen, zowel om gezondheidsredenen als om economische redenen. De Zenne werd overwelfd en tegelijkertijd werd het Kanaal aangelegd. Leidingwater werd algemeen, waardoor de fontein en een decoratieve rol hebben gekregen. De straten werden geplaveid en er werd ondergrondse riolering aangelegd. De belangrijkste operationele doelstelling is het herstel van de essentiële rol van water in de stedelijke omgeving: landschap, geschiedenis, erfgoed en cultuur.</p> <p>Bepaalde projecten dragen bij tot het herstel van het water in het landschap en de culturele omgeving van de Brusselaars:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling van een recreatieve "blauwe wandeling": het project beoogt een "blauwe wandeling" te ontwikkelen die door het gewest zal slingeren, tussen de sites in de tweede kroon en het stadscentrum. Het traject zal over de oevers van het Kanaal, rivieren, beken en vijvers, langs bekkens, fontein en enz. lopen en zo al dit tastbare en ontastbare erfgoed (geschiedenis, landschappen, kunst enz.) dat met water verbonden is, in de kijker zetten. • Het valoriseren van waterlopen, vijvers en wetlands vanuit een landschappelijk en ecologisch oogpunt: het blauwe netwerk (herstel, spreiding, herverbinding en onderhoud van waterlopen en waterpartijen) draagt ook bij aan de verbetering van de leefomgeving van de Brusselaars. Zo zullen projecten voor openbare ruimten van het parktype of die gunstig zijn voor zachte mobiliteit een verwijzing naar water bevatten. Voormalige rivierbeddingen kunnen als recreatiegebied worden ontwikkeld. Waar het water onder onze voeten stroomt zonder dat we het merken, worden de mogelijkheden voor het openleggen geanalyseerd. • Tot slot maakt de ontwikkeling van het regennetwerk door de implementatie van voorzieningen zoals groendaken, wadi's, regentuinen, regenbomen, infiltratiebassins enz. het mogelijk om water zichtbaar te maken na een onweersbui. Regenwater verdwijnt niet direct in het riool. De infiltratietijd varieert afhankelijk van het bodemtype en de voorziening. Het water kan dus enkele uren tot enkele dagen zichtbaar blijven. 	<p>Leefmilieu Brussel</p>
<p>Hoe kan worden vermeden dat regenwater in het riool verdwijnt?</p> <p>Wat is de procedure voor het aanvullen van de grondwaterlagen?</p> <p>Een van de gevolgen van de klimaatverandering is dat er zeer hevige</p>	<p>Geïntegreerd regenwaterbeheer (GRB) is een nieuwe benadering om regenwater op te vangen. In het Brussels Gewest vormt het een aanvulling op en een vervollediging van het historische gemengde rioleringsnet, in een oude en dichtbebouwde stad. Er is geen sprake van dat het een het ander vervangt: beide benaderingen vervullen complementaire functies met betrekking tot water, functies die onmisbaar zijn voor de stad van morgen.</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>

<p>regenval is, waardoor overstromingsproblemen ontstaan. Zijn er specifieke infrastructuren om hiermee om te gaan?</p>	<p>Historisch gezien neemt het gemengde net standaard regenwater op, samen met afvalwater. Vandaag de dag moet de stad haar regenwater optimaal benutten om de gevolgen van de klimaatverandering tegen te gaan en de kosten van het waterbeheer te beheersen.</p> <p>De beste oplossing om te voorkomen dat regenwater in de riolen terecht komt, is "investeren in de natuur". Want de natuur heeft het meest efficiënte regenwateropslagsysteem ontwikkeld: de bodem. En dan liefst een met planten begroeide bodem!</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De bodem filtert het water als er zich deeltjes aan hebben toegevoegd, met behulp van de wortellaag; ➤ De bodem verdeelt het water tussen <ul style="list-style-type: none"> - de grondwaterlagen: onze beste voorraad drinkwater; - de planten en bomen: onze gratis klimaatregelaar/luchtreiniger; - en zichzelf, de bodem, die als een spons werkt. De bodem is in staat om zichzelf met water te verzadigen, het vast te houden en het vervolgens aan planten of de atmosfeer vrij te geven wanneer dit het meest nodig is. <p>Een ander positief effect van deze oplossing is dat het aantal stukjes natuur in de stad erdoor toenemen. Met alle positieve effecten van dien, vooral op de levenskwaliteit van de bewoners, het ecologische netwerk en de biodiversiteit. Deze kleine zones kunnen het lokale regenwater tijdelijk opvangen en langzaam laten infiltreren in de bodem. Zelfs in dichtbevolkte stedelijke zones, zoals wegen, kunnen voetgangerspaden in toenemende mate doorlatende bodems en vegetatie bevatten, waardoor de bodem beter in staat is water op te slaan.</p> <p>Van zijn kant is de riolering, ondanks zijn ouderdom, nog niet "volgroeid", dat wil zeggen dat de capaciteit om regenwaterstromen op te vangen niet homogeen is over het hele traject. Soms is het nog nodig om, naast renovatie- en herstelwerkzaamheden, de dimensionering ervan aan te passen aan de rest van het net. Zo kan ook worden voorzien in de onmiddellijke behoefte aan bescherming tegen overstromingen in bepaalde wijken. Deze "opwaardering" van de dimensionering van het rioolsysteem moet het idealiter mogelijk maken om bestand te zijn tegen regelval met een terugkeertijd van 10 jaar (TT 10).</p>	
<p>Staat "goede staat" gelijk met "kwaliteit"?</p>	<p>Een van de doelstellingen van de kaderrichtlijn water (KRW) is het bereiken van een goede staat, dat wil zeggen de toestand die een oppervlaktewaterlichaam bereikt</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>

	<p>wanneer zijn ecologische en chemische toestand ten minste goed is. Het gaat dus om de kwaliteit van het water en het aquatisch milieu in zijn geheel.</p> <p>Volgens de kaderrichtlijn water (KRW) bestaat de ecologische toestand uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de biologische kwaliteit, d.w.z. het leven dat in een waterloop aanwezig is. Dit houdt in dat de aanwezigheid van organismen en hun diversiteit worden beoordeeld. Er wordt rekening gehouden met vijf elementen van biologische kwaliteit: <ul style="list-style-type: none"> - vissen, - macro-ongewervelde dieren (bijv. insecten, wormen, schaal- en schelpdieren, weekdieren), - macrofyten, d.w.z. hogere planten (bijv. riet), - fyto-benthos; d.w.z. micro- en macro-algen die onder water vastzitten (b.v. diatomeeën), - fytoplankton: meestal microscopische algen die in het water zweven. 2. de fysisch-chemische kwaliteit van het water. Verschillende parameters worden geëvalueerd, zoals: <ul style="list-style-type: none"> - het zuurstofgehalte in het water, - de organische belasting, - de voedingsstoffen stikstof en fosfor, - de temperatuur, - de verzuring, gemeten via de pH, - de troebelheid, gemeten aan de hand van het gehalte aan zwevende deeltjes, - de in het water opgeloste zouten, 3. de hydromorfologische kwaliteit van het milieu (fysieke kenmerken van de oevers, ecologische continuïteit enz.). <p>De chemische toestand verwijst volgens de KRW naar de evaluatie van de naleving van de milieukwaliteitsnormen (MKN) die zijn vastgesteld voor de zogenaamde Europese prioritaire stoffen en prioritaire gevaarlijke stoffen. Dit zijn 45 stoffen aan de hand waarvan de chemische toestand wordt geëvalueerd.</p>	
<p>Bij projecten in het moeras van Wiels was de projectontwikkelaar van plan het water dat uit de grondwaterspiegel lekte (en het moeras vormde) op te pompen en in het riool onder de Van Volxemlaan te lozen. Het Gewest heeft de controle over de site herwonnen. We kunnen maar hopen dat de</p>	<p>Het Gewest heeft besloten het Moeras Wiels, het braakliggende terrein en het beschermde gebouw Le Métropole aan te kopen. Het doel is het moerasgebied en de omgeving ervan in stand te houden door er een groene ruimte te creëren in een dichtbebouwde wijk. Dankzij deze groene ruimte kan een rijke en specifieke biodiversiteit van vochtige gebieden worden behouden, een koelte-eiland worden geboden in de strijd tegen de klimaatverandering en tenslotte een geïntegreerd regenwaterbeheer worden ontwikkeld ter hoogte van dit stroomgebied. Het moeras kan een rol spelen als bufferbekken in de valleibodem. Ten slotte is het de bedoeling het aanbod aan openbare</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>

<p>woningbouwprojecten in het BHG niet hetzelfde patroon zullen volgen, aangezien het waterplan ervan uitgaat dat het regenwater wordt behandeld op de plek waar het valt en niet naar het riool wordt gestuurd. Bedankt</p> <p>Zijn de geplande woningen in het moeras van Wiels compatibel met het niet droogleggen van het moeras? Ze zullen daar met de voeten in het water staan...</p>	<p>huisvesting te vergroten door Citydev de bouw van ongeveer 70 à 80 geconventioneerde woningen toe te vertrouwen.</p> <p>Bovendien zal de renovatie van Le Métropole bijdragen tot het behoud van de plaatselijke economische activiteit.</p> <p>Wat het regenwaterbeheer en de vrijwaring van het vochtige gebied betreft, is er een wisselwerking tussen het moeras en de grondwaterspiegel. Het is belangrijk dat deze band wordt gehandhaafd bij de inrichting van de groene ruimte en de bouw van de woningen. Er zal een studie worden uitgevoerd om een beter inzicht te krijgen in de voorkeurswegen tussen het waterlichaam en de grondwaterspiegel.</p> <p>Bij de bouw van de woningen is het de bedoeling het water zoveel mogelijk in het moeras te houden. Hiertoe wordt voorgesteld plaatselijk voor ontwatering te zorgen door middel van een tijdelijke dam. Dit moet echter tijdens de voorbereidende studies nog worden gevalideerd. De contouren van de oevers zullen worden aangepast aan de algemene inrichting van de site.</p> <p>Het regenwater uit de nieuw waterdicht gemaakte gebieden wordt uiteraard teruggevoerd naar het moeras.</p>	
<p>Hoe kan de duurzaamheid van de drinkwatervoorziening in het BHG worden verzekerd, gezien 1° zijn kleine oppervlakte en dus zijn beperkte primaire bronnen, 2° zijn bevolkingsdichtheid en dus de grote waterbehoefte die daaruit voortvloeit, 3° de afhankelijkheid van het BHG van externe drinkwaterbronnen (Waalse waterwingebieden)? Welke vooruitzichten zijn er in het kader van het nieuwe WBP 2022-2027?</p>	<p>Voor het Brussels Gewest is het allereerst belangrijk om te weten dat de huishoudens met ongeveer twee derde van de door VIVAQUA geleverde volumes de belangrijkste groep drinkwaterverbruikers vormen. Het resterende derde deel wordt voornamelijk door de industrie- en dienstensector verbruikt. Hoewel het aantal Brusselaars voortdurend toeneemt, zijn de gefactureerde watervolumes sinds 2006 over het algemeen stabiel gebleven, wat wijst op een daling van het huishoudelijk verbruik per persoon. Meer waterbesparende huishoudelijke apparaten en een groter bewustzijn bij de consument van de noodzaak om rationeel met water om te gaan, zijn de twee belangrijkste factoren die deze afname verklaren. Het gemiddelde huishoudelijke verbruik binnen Brussel wordt geschat op ongeveer 35 m³ per persoon per jaar en daalt voortdurend. Dit ligt ver onder het Europese gemiddelde van 55 m³.</p> <p>Verder dient onderstreept dat het productiesysteem van VIVAQUA, een robuust en gediversifieerd systeem dat bestaat uit 26 waterwingebieden (waarvan 25 in het Waals Gewest en een in het Brussels Gewest), een jaarlijkse productie van 131 miljoen m³ (cijfer 2019) mogelijk maakt, waarvan iets meer dan de helft (68 miljoen m³) wordt geleverd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De overige volumes gaan naar Wallonië en Vlaanderen (groothandelswaterverkoopcontracten). Voor elk van de</p>	<p>Vivaqua</p>

waterwingebieden in Wallonië heeft VIVAQUA een door het Waals Gewest afgegeven opvangvergunning. Voor elk van de waterwingebieden in Wallonië heeft VIVAQUA een door de bevoegde Waalse autoriteiten afgegeven opvangvergunning en moet een heffing betalen van 0,1569€/m³ onttrokken water.

Tot nu toe heeft VIVAQUA de watervoorziening nooit hoeven beperken, zelfs niet tijdens hittegolven. De afgelopen jaren van opeenvolgende droogteperioden hebben echter een impact gehad op de aanvulling van het grondwater. Er moet dus worden nagedacht over nieuwe bevoorradingsoplossingen. In dit kader is VIVAQUA bezig met het opstellen van een Water Quantity Plan (WQP), een voorspellend plan voor de watervoorraden voor 2024 (korte-), middellange- (2030) en lange -termijn (2050). Dit WQP is een van de prioritaire projecten van VIVAQUA in het kader van het strategisch plan VIVAnext (2019-2024). Het bestaat uit een onderzoek naar de afstemming tussen het productiesysteem (waterwingebieden, toevoer en reservoirs) en de watervoorziening (in Brussel en voor de groothandel in water aan andere waterdistributeurs) op korte (2026, fase 1) en middellange en lange termijn (2026-40).

De kortetermijnfase van het WQP is afgerond en er is geconcludeerd dat het productiesysteem en de bevoorrading op elkaar zijn afgestemd.

De klimaatverandering, de gevolgen ervan en de oplossingen die moeten worden voorgesteld om die tegen te gaan, worden geïntegreerd in het WQP, met name in de tweede fase (voor de periode 2026-2040).

Het doel van het WQP is dan ook om concrete en gekwantificeerde aanbevelingen te doen over:

- de optimalisatie van het huidige productiesysteem (de volumes zijn beschikbaar via studies en investeringen);
- het creëren van nieuwe waterwingebieden in de buurt van ons toevoersysteem (met onder meer de mogelijkheid om water aan de Brusselse ondergrond te onttrekken);
- valorisatie van water uit steengroeven in de buurt van ons toevoersysteem;
- waar nodig, meer gedetailleerd onderzoek naar de techniek van het kunstmatig aanvullen van grondwaterlagen.

Deze aanbevelingen zullen worden opgenomen in het eindrapport van het WQP, dat eind 2021 door VIVAQUA zal worden gevalideerd.

<p>In het kader van dit toekomstige WBP zijn nog geen concrete maatregelen genoemd op het gebied van grondwaterkwaliteit, -bescherming en -behoud. Kunt u er een aantal noemen (of de prioriteiten aanwijzen)?</p>	<p>De meeste maatregelen die in het kader van dit beheersplan zijn gepland, zijn maatregelen om de kwaliteit van de grondwatervoorraad te behouden; alleen voor het water van de Brusseliaan-zanden gelden herstelmaatregelen vanwege nitraatvervuiling. Deze zijn van essentieel belang om te voorkomen dat de huidige toestand van het water verslechtert, wat een van de doelstellingen van de KRW is om een goede staat te bereiken.</p> <p>Om de kwaliteit van het water te behouden, zijn zowel de (meer oppervlakkige) freatische of onbegrensde als de (diepere) begrensde aquifers onderworpen aan maatregelen die elke directe lozing van vervuilende stoffen in het grondwater verbieden. Dit vertaalt zich naar de verplichting in de waterwinvergunningen (milieuvergunningen) om specifieke maatregelen op te nemen om bv. de koppen van de installaties te beschermen, evenals monitoring ter plaatse van bestaande installaties en de lozingen afkomstig van activiteiten in de buurt van de installaties, een inventarisatie en een opvolging van zowel de installaties die voorwerp uitmaken van de waterwinvergunning als de piëzometers voor de monitoring van de werven.</p> <p>Voor deze grondwaterlagen worden aanvullende maatregelen genomen om de overdracht van verontreinigende stoffen via de bodem en de ondergrond naar het grondwater te beperken, met name door het versterken van de exploitatievoorwaarden die zijn opgenomen in de milieuvergunningen voor activiteiten die die een verontreinigingsrisico inhouden en de controle daarop (hantering, opslag en lozing van vervuilende stoffen in het grondwater), door de sanering van vervuilde bodems voort te zetten, door programma's toe te passen met maatregelen om het gebruik van pesticiden te verminderen of te verbieden, door het geïntegreerde beleid voor regenwaterbeheer te optimaliseren zodat water dat de kwaliteit van het grondwater niet beïnvloedt, via de bodem kan insijpelen ...</p> <p>In het kader van de sanering van de met nitraten verontreinigde watermassa zijn de voorgestelde maatregelen beschreven in het antwoord op de volgende vraag.</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>
<p>Geïntegreerd waterbeheer roept veel vragen op, waaronder waterkwantiteit en -kwaliteit. Als we het over de kwaliteit van het grondwater hebben, weten we bijvoorbeeld dat nitraten een belemmering vormen voor het bereiken van een "goede staat". Welke maatregelen worden er getroffen om dit probleem aan te pakken?</p>	<p>Het herstel van de kwaliteit van de watermassa dient gebaseerd te zijn op een optimalisatie van het afval- en regenwaterbeheer. Volgens de resultaten van studies die werden uitgevoerd om de bronnen van de nitraatvervuiling te identificeren, draagt het verouderde rioolstelsel immers voor 50% bij tot de nitraatvervuiling van het grondwater in de Brusseliaan-zanden.</p> <p>De renovatie van het rioolstelsel moet prioriteit krijgen in de gebieden waar het grondwater het kwetstbaarst is, namelijk de dalbodems en met name de sterk verstedelijkte Zennevallei, alsmede in de beschermde waterwingebieden voor menselijke consumptie.</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>

	<p>Het onvolledige rioleringsnet moet worden uitgebreid tot de zones zonder riool, zodat met name de bestaande zinkputten kunnen worden verwijderd en deze op lange termijn op het hele grondgebied van Brussel kunnen worden verboden. Ook de verplichting om de bewoners aan te sluiten op de bestaande riolering en de controle op hun aansluiting moet worden aangepakt.</p> <p>Wanneer de uitbreiding van het rioleringsnet technisch en/of economisch niet haalbaar is, moeten alternatieve maatregelen (individuele zuiveringsinstallatie, bezinkbassin ...) waarvan de zuiveringsefficiëntie moet worden gecontroleerd, worden toegepast om het huishoudelijk afvalwater op te vangen en te zuiveren voordat het in het ontvangende milieu wordt geloosd.</p> <p>Tegelijkertijd maakt de ontwikkeling van een strategie met het oog op de beperking van het volume regenwater dat in het rioleringsstelsel terechtkomt, het mogelijk om de overbelasting van dat laatste te beperken, want het waterverlies van het rioleringsstelsel leidt via insijpeling tot een verslechtering van de kwaliteit van het grondwater.</p> <p>Er moeten onderzoeken worden uitgevoerd naar vergunningen voor landbouwactiviteiten met een nitratenrisico (dierverblijven, composteringscentra, mestdepots), stedelijke groenteteelt en niet-agrarische activiteiten (stedelijke bemesting van openbare, particuliere en recreatieve groene ruimten) om het bewustzijn inzake het risico op nitraatverontreiniging van het grondwater en inzake goede landbouwpraktijken te vergroten.</p> <p>De vergunningsvoorwaarden voor nitraatrisico's en de naleving van de voorschriften ter plaatse moeten ook worden aangescherpt.</p>	
<p>Hoe zit het met de op handen zijnde wetgeving om de lozing van pompwater in het riool tegen te gaan? Wanneer wordt die van toepassing?</p>	<p>Sinds 1 april 2019 is Leefmilieu Brussel bevoegd voor de behandeling van de aanvragen voor grondwaterwinning in het hele grondgebied van het Gewest, ongeacht of het gaat om een permanente of tijdelijke waterwinning.</p> <p>Zo wordt bij de afgifte van nieuwe milieuvergunningen de kwestie van het lozen van schoon water in het riool aan de orde gesteld en zet Leefmilieu Brussel de exploitant ertoe aan om naar alternatieven te zoeken.</p> <p>Hoewel de wetgeving op zich niet verhindert dat er water naar het riool wordt gepompt, schrikt ze wel af door te bepalen dat dergelijke lozingen voortaan moeten worden onderworpen aan een rioolheffing voor de riolerings- en zuiveringsdiensten waarvan ze gebruikmaken.</p> <p>Op gewestelijk niveau bestaat er echter geen overeenstemming over de hoogte van deze heffing voor water dat uit bouwplaatsen wordt gepompt, wat betekent dat deze voorlopig niet van toepassing is. Er is een moratorium op de betaling van deze</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>

	<p>vergoeding ingesteld. De waterbeheerders bespreken momenteel hoe ze eruit kunnen komen. Daarna moet goedkeuring van de regulator BRUGEL worden verkregen en moet worden overlegd met de bouwsector.</p>	
<p>Wanneer wordt de afdichting van de bodem aan beperkingen gebonden?</p>	<p>De strijd tegen ondoorlaatbare bodemafdekking is een kwalitatieve doelstelling die is opgenomen in het in 2018 aangenomen gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling. De huidige gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV) voorziet in het beperken van de afdichting tot minder dan 50% van de binnenplaats- en tuinzone van een perceel. Het Gewestelijk Bestemmingsplan voorziet op dit moment in het behoud van ten minste 10% van de doorlaatbare zones.</p> <p>Wat betreft de politieke ambities om de bodemafdekking te beperken, plant het Gewest steeds meer maatregelen om ondoorlaatbare bodems in de toekomst te vermijden. Er is echter geen precieze datum voor deze doelstelling. Het is een langetermijnproces dat onder meer inhoudt dat de stedenbouwkundige en bestemmingsplannen in de loop van de tijd geleidelijk worden aangepast. Zo voorziet de nieuwe Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening, die momenteel in ontwikkeling is, in concrete doelstellingen voor het doorlaatbaar maken van bodems of de beperking van de bodemafdekking in de toekomst.</p>	<p>Kabinet Maron</p>
<p>Kwaliteit van het oppervlaktewater - vijvers? Mogelijkheid tot oxygenatie voor de controle van groene algen overwogen? Wie zijn de operatoren ?</p>	<p>De vijvers op het gewestelijk grondgebied zijn ofwel privé, ofwel gemeentelijk of gewestelijk (beheerd door Leefmilieu Brussel).</p> <p>Het zijn meestal kleine, stilstaande, ondiepe vijvers die oververzadigd zijn met voedingsstoffen (uit verschillende bronnen).</p> <p>Dit veroorzaakt ecologische disfuncties zoals de groei van drijvende draadalg, kroos, giftige bacteriën, periodes waarbij geen zuurstof in het water aanwezig is, geurveroorzakende fermentatie, sterfte van de fauna, gebruiksverboden, enz.</p> <p>Alleen een geïntegreerd beheer dat bestaat uit aanvullende en elkaar versterkende (preventieve en eventueel curatieve) maatregelen die gericht zijn op het herstel van de volledige diversiteit van dergelijke biotopen, kan de veerkracht van deze biotopen ten aanzien van extreme gebeurtenissen als gevolg van de klimaatverandering vergroten. Mechanische beluchting of zuurstofinjectie is helaas geen wondermiddel. Het effect ervan blijft lokaal en de impact op het milieu is aanzienlijk. Het nut ervan is vrij relatief wanneer men zich bewust wordt van de hoeveelheid zuurstof die wordt geproduceerd door fotosynthetische organismen die in de watermassa leven.</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>
<p>U hebt veel gesproken over de gevolgen van de klimaatverandering voor het waterbeheer: is de trend in het waterpeil als gevolg daarvan aan het dalen?</p>	<p>De bevindingen zijn tweeledig, afhankelijk van of het gaat om diepe watervoerende lagen of niet.</p> <p>De evolutie van de piëzometrische kronieken in het freatisch water van de Brusseliaanzanden (het dichtst bij het maaiveld) heeft de laatste vijftien jaar een neerwaartse trend laten zien, die in sommige piëzometrische kronieken over een periode van meer dan 30</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>

	<p>jaar van gegevens een historisch laag waterpeil bereikt. Deze situatie is het gevolg van de achtereenvolgende onvoldoende aanvulling van de watervoerende laag.</p> <p>De piëzometrische niveaus van de grondwaterspiegel in het noordwestelijke deel van het gewest en van de (diepere) begrensde watervoerende lagen zijn over het algemeen relatief stabiel of stijgend. Sommige piëzometers, die zich in het zuidelijke deel van de begrensde watervoerende lagen bevinden, laten echter een licht dalende trend zien.</p>	
<p>Wie is verantwoordelijk voor het niet-drijvende afval in het Kanaal?</p>	<p>De Haven van Brussel is de beheerder van het Kanaal in Brussel en is dus verantwoordelijk voor het onderhoud en de goede werking van het Kanaal, de beweegbare bruggen (Budabrug en Hospitaalbrug) en de twee sluizen (Molenbeek en Anderlecht). Dit omvat het beheer van drijvend afval en het baggeren van sedimenten die zich op de bodem van het Kanaal ophopen. Baggeren is essentieel voor een optimale navigatie. De hoeveelheid gebaggerd slib over de periode 2019-2020 bedraagt meer dan 83.000 m³.</p>	<p>Haven van Brussel</p>
<p>Hoe zit het met drooglegging tijdens bouwerven (die alomtegenwoordig zijn)? (grondwater wordt maandenlang opgepompt en in de riolering gedumpt: 1. Wat met de staat van het grondwater 2. Indien erven zouden blijven bestaan, hoe zal het grondwater dan anders worden behandeld.</p>	<p>Voor het verlagen van de grondwaterspiegel voor een bouwproject is een milieuvergunning nodig (dit was niet noodzakelijkerwijs het geval vóór de inwerkingtreding van het regeringsbesluit van 8 november 2018, voor kleinere volumes). Deze vergunning vereist een analyse door een hydrogeologisch specialist van de omvang van de grondwateronttrekking, de hydrogeologische impact (piëzometrie, voortbestaan van het grondwater, gebruikconflicten met andere waterwingebieden en geothermische installaties), de geotechnische impact (absolute en differentiële verzakkingen), de milieutechnische impact (lozing van mogelijk verontreinigd water) en de geplande compenserende maatregelen (met name de installatie van waterdichte wanden om het grondwaterpeil te compartimenteren en de risico's te beperken tot onder een aanvaardbare drempel).</p> <p>Als de voorwaarden van de vergunning worden gerespecteerd, kan de werf geen significante duurzame impact hebben op water en milieu. In sommige gevallen voorziet Leefmilieu Brussel een werfinspectie om na te gaan of de voorwaarden worden nageleefd.</p> <p>Wat de waterlozing betreft, wordt gewerkt aan valorisatie-alternatieven met het OpenSource-project dat door Leefmilieu Brussel wordt gesubsidieerd. Lozing in het oppervlaktewater wordt aangemoedigd, maar dit wordt beperkt door de garantie dat er geen vervuiling is.</p> <p>(Zie ook de bovenstaande vraag over wetgeving om te voorkomen dat er pompwater in het riool wordt geloosd)</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>

<p>Hoe zit het met de eis van scheiding van huishoudelijk water: grijs water (wassen, afwassen, schoonmaken, bad/douche) en zwart water (menselijk afval zou gemakkelijk kunnen worden samengevoegd met compost en worden omgezet in humus in plaats van te worden opgenomen in de waterzuiveringscyclus)?</p>	<p>Met betrekking tot de veralgemening van droogtoiletten (of composttoiletten):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erkend wordt dat deze oplossing bij goede uitvoering zeer gunstig is voor een cyclisch beheer van het materiaal, maar ze is moeilijk toepasbaar op de schaal van een grote, dichtbebouwde gemeenschap zoals het Brussels Gewest. Er zijn enkele pogingen gedaan in de Scandinavische landen, maar die kunnen niet worden uitgebreid tot de schaal van een stad. <p>Daarom is er gekozen voor een collectieve behandeling en tot op de dag van vandaag gebeurt die via het rioleringsnet. Er zijn (recent nog) grote investeringen gedaan om de prestaties van dat net mettertijd te verbeteren.</p> <p>Met betrekking tot de scheiding van grijs water in gebouwen voor recycling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op individuele basis is het perfect mogelijk om onze "blauwe" voetafdruk te verbeteren en grijs water te recyclen voor gebruik waar geen drinkwater nodig is. Deze praktijk wordt aangemoedigd door het Gewest, via de Gids voor Duurzaam Bouwen, en via opleidingen (https://www.guidebatimentdurable.brussels/nl/rationeel-omgaan-met-water.html?IDC=114&IDD=5670). Dit soort installaties is echter nog steeds zeldzaam in België en de technische opvolging ervan is dan ook moeilijk toegankelijk. 	<p>Leefmilieu Brussel</p>
<p>Wat is het budget dat beschikbaar wordt gesteld voor de uitvoering van het Waterbeheerplan? Is er genoeg geld om de problemen van overlopende riolen, afval in het Kanaal en gebrek aan natuur in het Kanaal echt op te lossen?</p>	<p>Het is moeilijk te bepalen of "er genoeg geld is" om deze problemen op te lossen. Desalniettemin zijn er op gewestelijk vlak budgetten toegewezen voor deze verschillende elementen, en deze budgetten zijn de afgelopen jaren gestegen (te controleren) om de gevolgen van deze kwesties op zijn minst drastisch te verminderen. Wat bijvoorbeeld de overlopende riolen betreft, wordt gewerkt aan de stormoverstorten bij de Nieuwe Maalbeek, de Molenbeek en de Paruck en deze beginnen resultaat op te leveren. Deze drie overstorten zijn samen goed voor $\frac{3}{4}$ van de rioolwaterafvoer naar de Zenne. Voor de werkzaamheden aan de overstorten zullen bijvoorbeeld de door Vivaqua geplande werkzaamheden aan de Paruck de vervuiliingsbelasting die naar de Zenne wordt gestuurd, met 2,5 verminderen.</p> <p>Wat het gebrek aan natuur in het Kanaal betreft, wijzen de verschillende organisaties die eraan werken (met name Leefmilieu Brussel en de Haven van Brussel) nieuwe middelen toe voor de komende jaren. Zo plant de Haven in haar nieuwe beheerscontract (dat in 2021 begint) een ambitieuzere vergroening en herstel in de natuurlijke staat van de oevers van het Kanaal dan in het verleden.</p>	<p>Kabinet Maron</p>
<p>Heeft LB een standpunt over de (zeer betreurenswaardige) verharding van het</p>	<p>In de eerste plaats is het belangrijk op te merken dat Leefmilieu Brussel geen eigenaar is van wat de Josaphat-site wordt genoemd.</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>

<p>terrein Josaphat zoals gepland door het Gewest? Het dossier zal in december in tweede lezing in de Regering worden behandeld ...</p>	<p>Zoals bij elk Richtplan van aanleg (RPA) wordt het advies van Leefmilieu Brussel ingewonnen.</p> <p>Het advies van Leefmilieu Brussel over het waterbeheer van het huidige ontwerp-RPA luidt als volgt:</p> <p>Er moet naar worden gestreefd geen regenwater in het riool te lozen. Er zijn twee manieren om dit te bereiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ofwel door het beheer van al het regenwater op het perceel: infiltratie en evapotranspiratie, geen scheidingsnetwerk (wat technisch mogelijk is voor elk nieuw project). - Ofwel door het regenwater in de vijvers van het Josaphatpark te lozen. <p>Ons waterbeleid geeft sterke voorkeur aan de eerste optie.</p> <p>Dus als beheer op het perceel niet mogelijk is, moet dit technisch worden aangetoond. Alleen in dat geval moet lozing in de vijvers worden overwogen. Het mengen van de twee (een beetje beheer op het perceel en overloop richting de vijvers door te boren) is totaal nutteloos en duur.</p> <p>Volgens Leefmilieu Brussel is een hydrologische studie nodig om te bepalen hoe het beheer op het perceel (d.w.z. zonder afvoer van regenwater naar de riolering) kan worden uitgevoerd: welk type voorziening is op welke plek het meest geschikt, welke volumes moeten worden beheerd, hoe kan de kwaliteit van het geïnfiltreerde water worden gegarandeerd, enz.</p>	
<p>Zal het Waterbeheerplan voldoen aan de verbintenissen inzake de Blue Community? En zal het Waterbeheerplan werken aan de verbetering van de toegang tot water in de openbare ruimte? (drinken, sanitair, douches ...)</p>	<p>Aangezien het Gewest zich eind 2019 bij de Blue Community heeft aangesloten, moet het zijn verbintenissen nakomen. De belangrijkste verbintenissen (het niet langer afsluiten van water voor mensen die het niet kunnen betalen, het niet langer verkopen van gebotteld water in gemeentelijke gebouwen en bij gemeentelijke evenementen, het niet verlengen van het contract met Aquiris (Veolia) voor het waterzuiveringsstation Brussel-Noord) vallen echter niet rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van Leefmilieu Brussel.</p> <p>De regering heeft er zich in haar regionale beleidsverklaring toe verbonden "[steun te verlenen aan] de vermenigvuldiging van de openbare toegangspunten voor drinkwater". Dit element zal een integraal onderdeel zijn van het Waterbeheerplan. In het bijzonder heeft het Gewest in 2021 een aanzienlijk budget uitgetrokken voor de installatie van</p>	<p>Kabinet Maron</p>

	fontein in de openbare ruimte, met als tweeledig doel de toegang tot water voor iedereen en de strijd tegen watertekort.	
Wordt afvalwater in Brussel beschouwd als een hulpbron (grondstoffen, energie)?	Zoals hieronder te zien is, kan afvalwater een interessante bron van energie zijn. De startinvesteringen zijn echter aanzienlijk.	BMW
Heeft Brussel een scheiding van effluënten aan de bron op basis van de terugwinningsopties?	Het BHG is gericht op een geïntegreerd beheer van het regenwater. Het wil het beheer van regenwater op het perceel bevorderen om de aanvulling van het grondwater, de strijd tegen hitte-eilanden en de biodiversiteit te stimuleren. Wanneer beheer op het perceel niet mogelijk is, geven we de voorkeur aan het lozen van regenwater in het oppervlaktewater, en als dit niet mogelijk is, accepteren we dat het na buffering in het riool wordt geloosd. Afgezien van deze aspecten is er in het BHG geen bronscheiding van effluënten voor valorisatiedoelinden. Het rioleringsnet in Brussel is voor het grootste deel gemengd, d.w.z. het neemt zowel afvalwater van menselijke activiteiten als regenwater op. Dit mengsel van water komt in de zuiveringsinstallaties terecht om te worden gezuiverd voordat het in de natuurlijke omgeving wordt geloosd.	Vivaqua en BMW
Zijn er premiemechanismen voorzien voor de installatie van systemen voor de terugwinning van grijs water? En, meer in het algemeen, is er een globale reflectie inzake grijs water voorzien in het WBP?	Deze praktijk wordt door het Gewest gepromoot via de Gids voor Duurzaam Bouwen en de technische opleiding in waterbeheer die door Leefmilieu Brussel wordt gegeven. (https://www.guidebatimentdurable.brussels/nl/rationeel-omgaan-met-water.html?IDC=114&IDD=5670) Dit soort installaties zijn echter nog steeds zeldzaam in België en de technische opvolging ervan is tot nu toe dan ook moeilijk toegankelijk. Het is op dit moment niet aan de orde om premies voor dit soort installaties te voorzien, maar de inspanningen (premies en studies) zijn gericht op het hergebruik van regenwater (goedkoper bij de installatie en toegankelijker qua uitvoering en controle) en op het grootschalige hergebruik van water dat door zuiveringsinstallaties wordt gezuiverd.	Leefmilieu Brussel
Hoe zit het met de spanning en de dialoog tussen de behoeften aan instandhouding/behoud/verbetering van de biodiversiteit, de blauwe en groene netwerken en eventuele acties om de gevolgen van de opwarming van de aarde en het verlies aan biodiversiteit op schaal van het BHG te beperken en de druk van de vastgoedbehoeften, de toegang tot huisvesting (globaal gezien	We proberen het onmogelijke te doen, zoals dat bij elke politieke oefening gebeurt: we zoeken naar het beste evenwicht tussen de behoeften van de een en die van de ander. Het is noodzakelijk om al deze ecologische aspecten te ontwikkelen, rekening houdend met de bevolkingsgroei die de milieudoelstellingen van het Gewest complexer maakt. De moeilijkheid ligt in het vinden van het beste evenwicht tussen deze verschillende spanningen vanuit politiek, economisch, sociaal en uiteraard milieuoogpunt.	Kabinet Maron

<p>de gevolgen van de sterke bevolkingsgroei in het BHG)?</p>		
<p>Voor verharde grond doorlatend wordt gemaakt, is het misschien een goed idee om niet af te dichten wat nog waterdoorlatend is (braakliggend terrein) ...</p>	<p>Er is sprake van verschillende behoeften, afhankelijk van bijvoorbeeld de betrokken gemeente, en er moet een optimaal evenwicht worden gevonden tussen de behoeften die bodemafdichting vereisen en de behoeften waarbij doorlatend maken van de bodem juist gunstig is. Toch zijn er steeds meer instrumenten en mechanismen die vereisen dat bij grote land/vastgoedprojecten in het BHG een minimum van de bodem doorlaatbaar wordt gemaakt of gehouden. De huidige algemene tendens is dat steeds meer zones op alle niveaus doorlaatbaar worden gemaakt of gehouden, ook al blijft dit een werk van lange adem.</p>	<p>Kabinet Maron</p>
<p>Zijn er premies om burgers aan te moedigen deze verbeteringen door te voeren?</p>	<p>Er bestaat enige steun in het Brusselse Gewest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In de eerste plaats de renovatiepremie die bij Urban Brussels moeten worden aangevraagd. Deze premies worden gebruikt voor de financiering van de werkzaamheden aan de recuperatietanks. - Het is ook interessant om na te vragen of er gemeentelijke premies zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Stad Brussel. <p>Burgers kunnen zelf in actie komen en een project voorstellen in het kader van de projectoproep 'Vooruit met de wijk'. Deze projectoproep maakt financiering op projectschaal en begeleiding door een vzw mogelijk.</p> <p>Op dit moment bestaat er echter geen systeem van regionale premies voor geïntegreerde voorzieningen voor het beheer van het regenwater in de openbare ruimte.</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>
<p>Gaan we het ook hebben over de hoeveelheid verbruik?</p>	<p>Nog niet alle thema's voor de volgende participatieve workshops zijn vastgelegd. Het is dan ook zeer waarschijnlijk dat het onderwerp rationeel watergebruik ook op een volgende burgerbijeenkomst aan de orde zal komen.</p>	<p>Leefmilieu Brussel</p>

WORKSHOP 2: DE KOSTPRIJS VAN WATER

(25 februari 2021)

De kwaliteit en de prestaties van de drinkwatervoorziening en afvalwaterzuivering garanderen zonder al te hoge kosten

Adviezen/opmerkingen	Maatregelen	Vermelding van de maatregel of toelichting indien opmerking niet opgenomen
Meer transparantie over het gebruik van deze sociale kosten om zeker te zijn van het nut (wat wordt er met ons geld gedaan?) + communicatie	M 4.6 : Het gebruiksmechanisme van het Sociaal Waterfonds evalueren en aanpassen	Wellicht gaat het hier over het Sociaal Waterfonds en zijn mechanisme. Een wijziging van de kaderordonnantie Water zou de ideale gelegenheid moeten zijn om meer over dit sociale mechanisme te communiceren. Het protocol van sociale lokale acties voorziet ook in een meer volledige rapportering over het gebruik van het SWF
Belasting op niet-essentieel gebruik (zwembaden, jacuzzi's, zuiver esthetische waterinstallaties) voor particulieren en instellingen * Belasting op niet-essentieel gebruik	M 4.3 : De milieukosten en de kosten van de hulpbronnen van de waterdiensten evalueren en de mogelijkheid om ze op te nemen in de waterprijs onderzoeken	Alle stappen van M4.3 dragen bij tot de verwezenlijking van het doel van het voorstel.
Vermenigvuldiging van belastingen vermijden (waterrekeningen, belastingen, enz.) * Vermenigvuldiging van belastingen vermijden	M 4.3 : De milieukosten en de kosten van de hulpbronnen van de waterdiensten evalueren en de mogelijkheid om ze op te nemen in de waterprijs onderzoeken	Dit voorstel is opgenomen in het WBP, meer bepaald M4.3.4 De financiële behoeften voor de implementatie van preventieve/verzachtende infrastructuren of maatregelen opnemen in de watertarifiering
Ook openbare toiletten > verhogen de kosten van water, via het solidaire fonds.	M 4.6 : Het gebruiksmechanisme van het Sociaal Waterfonds evalueren en aanpassen M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen	Alle stappen van M4.6 dragen bij tot de verwezenlijking van het doel van het voorstel. Maatregel M4.8 verbetert de toegang tot drinkwatertappunten en sanitaire voorzieningen.
Sociaal fonds via de waterfactuur * Sociaal fonds is momenteel ontoereikend (heffing van 0,03 zou hoger kunnen zijn)	M 4.6 : Het gebruiksmechanisme van het Sociaal Waterfonds evalueren en aanpassen	Alle stappen van M4.6 dragen bij tot de verwezenlijking van het doel van het voorstel.

verhoging van de inspanning (tot 4 of 5 cent), maar met een doeltreffende en gerichte herverdeling (voorzichtigheid is geboden) * 0,03 euro moet worden behouden	M 4.6 : Het gebruiksmechanisme van het Sociaal Waterfonds evalueren en aanpassen	M4.6.1 gaat in op de voorstellen: Een multicriteria-analyse uitvoeren om de doeltreffendheid van het fonds m.b.t. de verwezenlijking van de doelstellingen van de ordonnantie te beoordelen
Sociaal fonds via de waterrekening	M 4.6 : Het gebruiksmechanisme van het Sociaal Waterfonds evalueren en aanpassen	Dit voorstel zal in acht worden genomen in het kader van de uitvoering van een multicriteria-analyse om de doeltreffendheid van het fonds m.b.t. de verwezenlijking van de doelstellingen van de ordonnantie te beoordelen (M4.6.1)
Maandelijks in plaats van jaarlijkse facturen - proactiviteit met betrekking tot betalingsachterstand bij herhaalde betalingsachterstand, verbruiksdiagnose voorstellen, contact opnemen met het OCMW	M 4.7 : De acties voortzetten die leiden tot een solidaire tarifiering van water en daarbij de consument stimuleren om de hulpbron verstandig te gebruiken	Dit voorstel zal kunnen worden geïntegreerd in de opstelling van een concreet preventieactieplan waarbij de verschillende actoren die bij de bestrijding van waterarmoede betrokken zijn, worden betrokken (M4.7.1)
Maandelijks factureren in plaats van jaarlijks	M 4.7 : De acties voortzetten die leiden tot een solidaire tarifiering van water en daarbij de consument stimuleren om de hulpbron verstandig te gebruiken	Deze maatregel is bedoeld om de preventieve acties vast te stellen die door de verschillende actoren (wateroperatoren, OCMW's, sociale diensten, gewestelijke instellingen, enz.) kunnen worden uitgevoerd om het fenomeen van de waterarmoede in het BHG te bestrijden. Er zal ook voor een follow-up moeten worden gezorgd om ze zo nodig aan te passen, te versterken of bij te sturen.
Toiletten, wasplaatsen, openbare voorzieningen	M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen	Met de stappen van M4.8 wordt het doel bereikt om de bestaande sanitaire voorzieningen te inventariseren, de toegankelijkheid en zichtbaarheid ervan te verbeteren en vervolgens een gecoördineerde strategie uit te stippelen voor het gebruik van binnen- en buitenuitrusting in de openbare ruimte (wegen, pleinen, parken, enz.) met alle betrokken actoren (gemeentelijke en gewestelijke instellingen en de verenigingssector).
Actief in de winter - hoe omgaan met vorst?	M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen	
Toegangspunt in de OCMW's (douches, wasserettes,...)	M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen	

<p>*Openbare fonteinen * Het aantal drinkwaterfonteinen verhogen * meer gewestelijke openbare drinkwaterfonteinen, met inbegrip van modellen waarmee een waterfles kan worden gevuld</p>	<p>M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Deze voorstellen zijn opgenomen in het WBP, met name in M4.8.4: De fonteinen op het grondgebied van het BHG installeren en onderhouden</p>
<p>Pictogram: 'Drinkwaterpunt' in overheidsdiensten, openbare plaatsen, vzw's, enz.</p>	<p>M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in het WBP, met name in M4.8.6: Ervoor zorgen dat deze voorzieningen zichtbaar zijn voor iedereen in de openbare ruimte (binnen of buiten) door een uniforme bewegwijzering rond de fonteinen en toegangspunten te gebruiken.</p>
<p>Sanitaire basisuitrustingen in de stad: Wc's (niet alleen urinoirs!!)</p>	<p>M 4.8 De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in het WBP, met name in M4.8.2: Analyse van de behoeften met betrekking tot de sociale doelstellingen en de doelstellingen inzake milieu en de aanpassing aan de klimaatverandering</p>
<p>*Meer bekendheid geven aan de drinkwaterfonteinkaarten (straatverpleegsters): daklozen, sporters, familie,... *Kaart met de verschillende openbare watertappunten * De toegang tot water verbeteren > een app ontwikkelen die mensen informeert over de locatie van fonteinen en openbare toiletten.</p>	<p>M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in het WBP, met name in M4.8.5: De toegangspunten tot drinkwater aangeven die zouden worden gerecupereerd en gegeorefereerd om aan het grote publiek te worden meegedeeld in de vorm van een interactieve digitale kaart. Dit zou beschikbaar worden gesteld via een gratis applicatie die de geolocatie van de installaties mogelijk zou maken</p>
<p>De openbare baden heropenen *De openbare douches in aantal verhogen en toegankelijk maken *Openbare kranen en douches toegankelijk maken *Mogelijkheden: gemeentelijke zwembaden en sportcentra waarvan de sanitaire voorzieningen toegankelijk zouden kunnen zijn voor mensen die er behoefte aan hebben</p>	<p>M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in het WBP, met name in M4.8.7: Bestaande infrastructures (bv. zwembaden) beschikbaar stellen als een plaats voor betaalbare persoonlijke hygiëne.</p>

<p>Op de openbare plannen op te nemen vermeldingen (JC Decaux)</p>	<p>M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in het WBP, met name in M4.8.6: Ervoor zorgen dat deze voorzieningen zichtbaar zijn voor iedereen in de openbare ruimte (binnen of buiten) door een uniforme bewegwijzering rond de fontein en toegangspunten te gebruiken.</p>
<p>Sociale interventie (wat is het verschil?)</p>	<p>M 4.5: De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Op het moment dat deze opmerking wordt gemaakt en behandeld, moet een wijziging van de kaderordonnantie water nog door het Parlement worden goedgekeurd. Deze ordonnantie zal een 'sociale interventie' in het leven roepen, een rechtstreekse hulp aan de meest kwetsbare gezinnen om hun rekening te betalen</p>
<p>Onmisbaar voor daklozen het hele jaar door (-> niet af te sluiten in bepaalde periodes, zoals in de winter voor fontein in de openbare ruimte)</p>	<p>M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in het WBP, met name in M4.8.2 en M4.8.3: Analyse van de behoeften met betrekking tot de sociale doelstellingen en de doelstellingen inzake milieu en de aanpassing aan de klimaatverandering Een gecoördineerde strategie uitstippelen voor het gebruik van binnen- en buitenuitrusting in de openbare ruimte (wegen, pleinen, parken, enz.) met alle betrokken actoren (gemeentelijke en gewestelijke instellingen en de verenigingssector)</p>
<p>Zorgen voor watertappunten ook binnenshuis -> 365 dagen per jaar toegankelijk * Zorgen voor goed over het Gewest verdeelde watertappunten (een goed evenwicht zoeken, want sommige wijken hebben bijvoorbeeld geen openbare toiletten) *Watertappunten in spoorwegstations zouden relevant zijn gezien de stromen die er passeren * Meer waterverdeelpunten voorzien * Toegankelijke toiletten in bedrijven en openbare gebouwen</p>	<p>M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Deze voorstellen zijn opgenomen in het WBP, met name in M4.8.3 Een gecoördineerde strategie uitstippelen voor het gebruik van binnen- en buitenuitrusting in de openbare ruimte (wegen, pleinen, parken, enz.) met alle betrokken actoren (gemeentelijke en gewestelijke instellingen en de verenigingssector)</p>

<p>Toegang tot water voor alle burgers: is dit niet veeleer een gemeentelijke dan een gewestelijke verantwoordelijkheid? Zo ja, hoe financieren?</p>	<p>M 4.8 : De toegang tot drinkwater en sanitair voor iedereen in de openbare ruimte garanderen</p>	<p>Een duurzaam beheer van de watervoorraden is een collectieve verantwoordelijkheid en moet derhalve op elk institutioneel niveau worden uitgevoerd. In dit geval moet worden gezorgd voor samenwerking en coördinatie tussen het gewestelijke en het gemeentelijke niveau. Dit komt overeen met M4.8.3 Een gecoördineerde strategie uitstippelen voor het gebruik van binnen- en buitenuitrusting in de openbare ruimte (wegen, pleinen, parken, enz.) met alle betrokken actoren (gemeentelijke en gewestelijke instellingen en de verenigingssector)</p>
<p>Maatregelen om flessenwater te ontmoedigen in het openbaar (aanbieden kranen) maar ook thuis</p>	<p>M 7.2 Bevordering van het gebruik van leidingwater voor drinkwaterdoeleinden</p>	<p>Alle stappen van M7.2 dragen bij tot de verwezenlijking van het doel van het voorstel.</p>
<p>Vertrouwen in leidingwater vergroten</p>	<p>M 7.2 Bevordering van het gebruik van leidingwater voor drinkwaterdoeleinden</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in het WBP, met name in M7.2.5: Communiceren met de burgers over de kwaliteit van het kraantjeswater (via sociale netwerken, nieuwsbrief voor klanten, website, educatieve stands enz.).</p>
<p>Werkzaamheden op het gebied van preventie van gebruik, impact, kosten van water op schoolniveau en voor gezinnen * Steun voor de vernieuwing van kranen en waterbesparende voorzieningen * Toegang tot informatie (advies voor reparaties, preventie van gebruik, steun voor verbruiksanalyse, communicatie over de sociale fondsen op de rekening...)</p>	<p>M 7.2 Bevordering van het gebruik van leidingwater voor drinkwaterdoeleinden, M 7.3 Waterbesparend gedrag en waterbesparende apparatuur en van het gebruik van alternatieve watervoorzieningen bevorderen bij huishoudens M 7.5 Waterbesparend gedrag en waterbesparende apparatuur en het gebruik van alternatieve watervoorzieningen bevorderen voor niet-huishoudelijke gebruikers</p>	<p>De maatregelen 7.2, 7.3 en 7.5 zijn gericht op de bevordering van waterbesparende oplossingen voor verschillende doelgroepen.</p>
<p>Distributie van beluchters/spaarkoppen (op de uitloop van de kraan) om de gebruikte hoeveelheden in huishoudens te verminderen.</p>	<p>M 7.3 Waterbesparend gedrag en waterbesparende apparatuur en van het gebruik van alternatieve watervoorzieningen bevorderen bij huishoudens</p>	<p>Om de hoeveelheid water die door huishoudens wordt gebruikt te verminderen, wordt de voorkeur gegeven aan bewustmakings-, communicatie- en ondersteuningsmaatregelen.</p>

Steun voor de vervanging van elektrische huishoudtoestellen die veel water verbruiken door recentere tweedehandse oplossingen	M 7.3 Waterbesparend gedrag en waterbesparende apparatuur en van het gebruik van alternatieve watervoorzieningen bevorderen bij huishoudens	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M7.3.
Steun bij wateranalyse -> wat kan er gedaan worden om water te besparen	M 7.3 Waterbesparend gedrag en waterbesparende apparatuur en van het gebruik van alternatieve watervoorzieningen bevorderen bij huishoudens M7.4 Uitvoering van een audit inzake het rationeel gebruik van water in gebouwen in de tertiaire sector	In het kader van pijler 7 van het WBP, 'Behoud en verbetering van de strategische watervoorraden', worden verschillende maatregelen voorgesteld om de watervoorraden rationeel te gebruiken.
Materiële bijstand op het gebied van infrastructuur (reparaties, steun voor de vervanging van machines met een hoog verbruik)	M 7.5 Waterbesparend gedrag en waterbesparende apparatuur en het gebruik van alternatieve watervoorzieningen bevorderen voor niet-huishoudelijke gebruikers M8.5 De uitvoering, bevordering en doeltreffendheid van ondersteunings- en bewustmakingsinstrumenten en -mechanismen met betrekking tot waterbeheer en educatie verzekeren	M7.5 is gericht op de voorlichting over en bewustmaking van waterbesparende apparatuur en M8.5 is gericht op de financiële ondersteuning van de verschillende doelstellingen van het WBP. Met name M8.5.10: Premies voor particulieren en professionals invoeren of het bereik van bestaande premies aanvullen/uitbreiden, met informatie over de juridische stappen die moeten worden ondernomen en de kosten in verband met de HR-begeleiding.
Gebruik van het water dat zuiveringsstations verlaat voor industrieel/agrarisch gebruik tegen lage kostprijs (aanbod van goedkoop water) * Gebruik van het water dat zuiveringsstations verlaat voor industrieel en/of agrarisch gebruik tegen een lagere kostprijs	M 7.7 Het hergebruik van water uit de '2de kringloop' ('reuse') reglementeren en ontwikkelen	Alle stappen van M7.7 dragen bij tot de verwezenlijking van het doel van het voorstel.
Gedifferentieerde tarieven	M 4.4 Zorgen voor de naleving van het principe van de kostenterugwinning voor waterdiensten, en tegelijk de tarieven sociaal toegankelijk houden	Een ordonnantie tot wijziging moet op 1 januari 2020 in werking treden. Ze voorziet met name in de afschaffing van de progressieve tarifiering Sociale Interventie om een gedifferentieerde oplossing te bieden. Een evaluatie van de tarifiering en de ingevoerde sociale bijstand zou moeten plaatsvinden na een paar jaar van tenuitvoerlegging om eventuele noodzakelijke aanpassingen mogelijk te maken...

<p>'waterhuizen' geven advies over water en helpen bij reparaties (lekken in huizen van kwetsbaren)</p>	<p>M 7.3 Waterbesparend gedrag en waterbesparende voorzieningen en het gebruik van alternatieve waterbronnen promoten bij gezinnen</p>	<p>Dit voorstel wordt behandeld in maatregel 7.3 van het WBP, hoewel het in dit stadium niet mogelijk is te specificeren hoe een dergelijke adviescel zou kunnen functioneren. Merk op dat VIVAQUA reeds technische ondersteuning biedt, met name in het geval van lekken.</p>
<p>Fontein op historische bronlocaties</p>	<p>M 6.4 De bronnen inventariseren en in kaart brengen met het oog op de instandhouding van het natuurlijke erfgoed en mogelijke heraansluitingen op het hydrografisch netwerk</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in het WBP, met name in M6.4.4: Overwegen de bronnen te valoriseren door hun zichtbaarheid in de openbare ruimte te verbeteren</p>
<p>Het opsporen van lekken aanmoedigen en ondersteunen, proactief informeren in geval van 'abnormaal' verbruik en de weg wijzen naar plaatselijke herstellende (repair cafés)</p>	<p>M 7.3 Waterbesparend gedrag en waterbesparende voorzieningen en het gebruik van alternatieve waterbronnen promoten bij gezinnen</p>	<p>Alle stappen van M7.3 dragen bij tot de verwezenlijking van het doel van het voorstel.</p>
<p>karaffen drinkwater in restaurants</p>	<p>M 7.2 De consumptie van kraanwater als drinkwater promoten</p>	<p>Dit voorstel is opgenomen in het WBP, met name in M7.2.1: Aanmoediging van de verstrekking van leidingwater, gratis of tegen een kleine vergoeding, in horecagelegenheden, kantines, sportcentra, culturele centra en alle soorten door deze diensten georganiseerde cateringdiensten en evenementen.</p> <p>Voor scholen kan deze aanmoediging bijvoorbeeld de vorm aannemen van de terbeschikkingstelling van pedagogische dossiers.</p>
<p>Solidariteit tussen de economische sectoren</p>	<p>M 4.2 Berekening van de heffing voor de zuivering van stedelijk afvalwater op basis van de werkelijk geloosde hoeveelheden water</p>	<p>Bij maatregel 4.2 wordt de mogelijkheid overwogen om een deel van de saneringskosten niet via tarieven, maar eerder via belastingen te financieren.</p>
<p>Gedifferentieerde tarieven en gerichte herverdeling</p>	<p>Afschaffing van de progressieve tarifiering Sociale interventie om een gedifferentieerde oplossing te bieden</p>	<p>Deze maatregel zal ten uitvoer worden gelegd in een ontwerpordonnantie die momenteel wordt aangenomen.</p>

De prioriteiten op politiek niveau veranderen om meer budget toe te wijzen		Dit voorstel gaat verder dan de grenzen van het WBP. Het Waterbeheerplan is een document dat door de regering is goedgekeurd en waarin de prioriteiten van de regering zijn opgenomen.
Voorbeeld van de recuperatie van punten op een getrouwheidskaart ('passe partout'-type) voor de financiering van toegankelijke watertappunten (Douchflux-douches)		

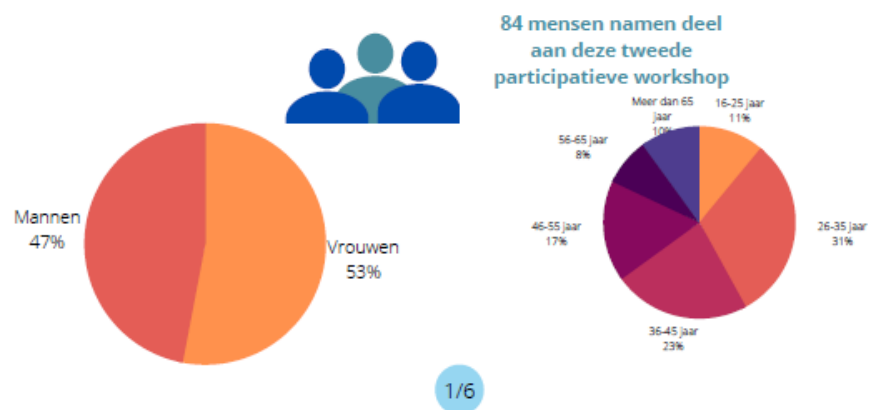
Samen bouwen aan het waterlandschap in Brussel: kosten, kwaliteit en prestaties van de diensten!

Op **25 februari 2021** hebben Brusselse burgers, verenigingen en belanghebbenden op het gebied van water deelgenomen aan de **tweede burgervergadering** met het oog op de opstelling van het nieuwe WaterBeheerPlan (WBP) 2022-2027.

Het doel? Het delen van ideeën en behoeften mogelijk maken om het waterbeleid in Brussel te verbeteren. Het is de wil van Leefmilieu Brussel om de **Brusselaars bij het proces te betrekken voordat belangrijke beslissingen worden genomen en zo van het nieuwe WaterBeheerPlan een concreet instrument ten dienste van de Brusselaars te maken!**

Tijdens deze tweede bijeenkomst, die door **84 personen** werd bijgewoond, werd één van de drie vragen die tijdens de eerste workshop aan de orde waren gesteld, onderzocht:

Hoe kunnen de kwaliteit en de prestaties van de water- en afvalwaterdiensten worden gewaarborgd zonder buitensporige kosten te leiden?

Aan de burgers die op de tweede vergadering aanwezig waren, werden drie vragen gesteld om de werk knooppunten te identificeren. Hier volgt een samenvatting van de reacties.

Wat moet volgens u in het watertarief worden opgenomen en dus door de gebruiker worden gefinancierd?

Andere financieringsvoorstellen en vraagstukken

Investering (renovatie/uitbreiding)

- Voorstellen voor regenwater: beheer via belasting of permeabiliteitsheffing.
- Debat: particuliere financiering van een openbaar goed?

Investeringen (waterzuiveringstations)

- Debat: VOOR indien publiek, TEGEN indien privaats

"Sponsstad"

- Andere voorstellen: Europese begroting, belastingen, retributies/heffingen naar gelang van de waterdichtheid van de grond en de vervuiling van het regenwater, politieke rol.
- Vragen: hoe zit het met de beginsel dat de vervuiler betaalt?

Onderhoud

- Vraag: hoe zit het met de efficiëntie van het proces?

Waterontharding

- VOOR: Collectieve waterontharding is te verkiezen boven individuele waterontharding en het vermindert de geplande veroudering van huishoudelijke apparaten.
- MAAR het is geen prioriteit.
- TEGEN: Laten we ons water laten zoals het is.

Overstromingen

- Andere voorstellen: Europese begroting, belastingen, belasting tegen afdichting, heffing, politieke rol, betalen via vergunningen.

De milieukosten

- Voor, maar er moet worden aangegeven welke.
- Vermijden van mogelijke dubbele kosten (b.v. veroudering reeds overgenomen).

Sociaal Waterfonds (SWF)

- Maakt een verschil voor huishoudens met een laag inkomen: het bedrag van de bijstand verhogen als de prijs van water stijgt.
- Een sociaal tarief dat gekoppeld is aan inkomen/sociale bijstand in plaats van progressief op consumptie.

Solidariteitsfonds

- Vragen: op welke vrijwillige basis? Is het waterrekening (tarieven) de beste manier voor zo'n fondsinzameling?

Welke vragen zou u aan de experts graag stellen?

Welke mogelijkheden zijn er om geïntegreerd stormwaterbeheer te financieren?

Welke plannen zijn er om de riolering tijdig te vernieuwen?

Hoe kunnen we de waterkwaliteit garanderen?

Hoe kunnen we anticiperen op de aanpassing aan de klimaatverandering? Kunnen we zorgen voor een financieel fonds via de huidige rekeningen?

Als er belasting wordt geheven, wat zal dan de bijdrage zijn van pendelaars en internationale actoren die gebouwen in de regio hebben?

Welk mechanisme moet worden ingesteld om een "belasting" in te voeren naar rato van de hoeveelheid regenwater die op het net wordt geloosd?

In welke sectoren of bij welk gebruik kan de grootste waterbesparing worden gerealiseerd?

Wat doen andere gewesten en steden van vergelijkbare grootte als Brussel?

Hoeveel van de waterrekening wordt herverdeeld voor het behoud van de watervoorraden? Wat zijn de milieukosten?

Kan het basisrecht op water voor altijd worden gegarandeerd?

Hoe kunnen we burgers die niet in het bestemmingsplan komen te liggen, helpen met de zuivering van hun eigen water?

Hoe wordt de drinkwatervoorziening gewaarborgd en wat gebeurt er in geval van overproductie?

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de kosten op lange termijn in de hand worden gehouden, nu water schaarser wordt?

Welke concrete acties, welke instrumenten zouden de economische solidariteit (de waterrekening kunnen betalen) en de toegang tot drinkwater in de openbare ruimte (kranen, douches, enz.) kunnen ondersteunen?

Economische solidariteit

- Gedifferentieerde tarieven en gerichte herverdeling
- Materiële middelen qua apparatuur
 - Herstellingen
 - Vervanging van machines met hoog verbruik
- Toegang tot informatie
 - Advies over herstellingen
 - Ondersteuning voor analyse van verbruik
 - Preventie van watergebruik
 - Mededeling over sociale fondsen in de waterrekening
- Belasting op niet-essentieel gebruik
- Gebruik van water uit zuiveringsstations voor industrieel en/of gebruik in de landbouw, tegen lagere kosten
- Maandelijks in plaats van jaarlijkse waterrekening
- Vermijd het vermenigvuldigen van belastingen

Toegang tot water

- Verbetering van de toegang tot openbare voorzieningen
 - Toiletten
 - Wasserijen
 - Fontein
 - Baden en douches
- Aanbrengen van kaarten en pictogrammen om waterpunten in de stad aan te wijzen.
- Een "app" ontwikkelen die de waterpunten in de stad wijst.
- Een sociaal fonds oprichten via de waterrekening
- De toegang tot water in binnen- en buitenfaciliteiten behouden, het hele jaar door
- Het vertrouwen in kraanwater versterken en de consumptie van gebotteld water ontmoedigen.

WORKSHOP 3: DAG VAN 22 MAART 2021 MET DE PROFESSIONALS VAN DE WATERSECTOR

ONDERWERPEN VAN DE WORKSHOPS	Herformulering indien reeds opgenomen in het Plan of bij integratie	Link met maatregel(en) van het WBP	Vermelding van de maatregel of toelichting indien opmerking niet opgenomen
<p>ONDERWERP 1: Verlies aan water in het distributieproces? Complexiteit van de detectie? Wat is de kostprijs? Hoe dit probleem aanpakken? Wordt er genoeg gedaan?</p>			
<p>Watermeters plaatsen bij de ingang van de gemeenten</p>	<p>Het idee hierachter is dat VIVAQUA een beter zicht zou hebben op de niet-geregistreerde volumes (niet noodzakelijk lekken...), wat meteropnemingen door sommige gemeentelijke diensten en een verdeling in sectoren zou impliceren. Deze aspecten worden door Brugel in aanmerking genomen in de VIVAQUA-tariefmethodiek (niet-geregistreerd volume >< lek)</p>	<p>M 7.1 Het onderhoud van het drinkwater-distributienet verzekeren om verliezen in het net te bestrijden</p>	<p>M7.1 detailleert een aantal acties om lekken in het distributienet aan te pakken. Er worden andere strategieën voorgesteld om het doel te bereiken dan het plaatsen van watermeters bij de ingang van de gemeenten.</p>

<p>Het zou interessant zijn de verliezen te kunnen becijferen in de toelichting bij de maatregelen voor de bestrijding van lekken</p>	<p>VIVAQUA zou deze verliezen kunnen kwantificeren...</p> <p>NB: de operator werd verzocht deze informatie toe te voegen aan de motivering van M7.1</p>	<p>M 7.1 Het onderhoud van het drinkwater-distributienet verzekeren om verliezen in het net te bestrijden</p>	<p>in M7.1 genoemd cijfer</p>
<p>Voorzien dat het PLAGE (Plan voor Lokale Actie voor het Gebruik van Energie) wordt uitgebreid tot het water</p>		<p>M 7.5 Waterbesparend gedrag en waterbesparende voorzieningen en het gebruik van alternatieve waterbronnen promoten bij niet-huishoudelijke consumenten</p>	<p>Het voorstel is opgenomen in de volgende actie van het WBP: • Het op grotere schaal verspreiden en verder ontwikkelen van het bestaande materiaal voor scholen (bijvoorbeeld lespakketten, informatiebrochures voor leerlingen enz.) en het ondersteunen van verenigingen die zich inzetten voor rationeel watergebruik in deze sector</p>
<p>Onderwerp 2: Bespreking van de ontwikkeling van een beroepsgroep (of vzw) om de burgers te begeleiden bij het afkoppelen van hun regenwater</p>			
<p>Herinnering aan de noodzaak om de aandacht te vestigen op de concrete verwezenlijkingen in het BHG of in een soortgelijke context (open data)</p>	<p>Communicatiemaatregel van het GRWB</p>	<p>M 5.29 Een communicatiebeleid voeren rond de verschillende thema's inzake klimaatverandering</p> <p>M 5.5 De GRWB-voorzieningen inventariseren en een controlesysteem voor hun prestaties implementeren</p>	<p>Voorstel opgenomen in verscheidene maatregelen van het WBP. Met name actie M5.5.1: De cartografie van het 'Regennetwerk', die de GRWB-voorzieningen in de Brusselse gemeenten inventariseert, voortzetten en verbeteren</p> <p>Naarmate de voorzieningen worden aangebracht, moet een degelijk geografisch kadaster worden opgezet om de informatie over hun doeltreffendheid, hun onderhoud enz. te kunnen controleren, kortom: een efficiënt beheer van dit erfgoed mogelijk te maken.</p> <p>Voor een doeltreffend beheer van de voorzieningen moet een nauwkeurige inventaris van de installaties worden opgemaakt door ze per type in te delen en de beheerders van elke voorziening te definiëren.</p>

<p>Inrichters, architecten en bedrijven samenbrengen via de cluster eco build</p>	<p>De GRWB-actoren sensibiliseren en warm maken voor uitwisseling/delen, met name via HUB.brussels > https://ecobuild.brussels/</p>	<p>M5.3 De actoren begeleiden bij de ontwikkeling van de competenties M8.3 Een coherent en gecoördineerd waterbeleid verzekeren binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (intraregionale coördinatie)</p>	<p>Het Platform van de wateroperatoren in het BHG is een interessant portaal voor de uitvoering van dit voorstel. Meer bepaald door M8.3.9: De activering/animatie van de gewestelijk actoren herbedenken met verschillende middelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De wateractoren vaker uitnodigen op vergaderingen die opportuun worden geacht; • Het Waterportaal verbeteren: plaats voor het delen van de notulen van de verschillende vergaderingen van het Platform, presentaties, overwegen om het open te stellen voor mensen buiten het Platform, met het oog op een betere transparantie van de genomen beslissingen, enz.; • Overwegen van het opzetten van een netwerk tussen regionale besturen ter verbetering van het duurzaam waterbeheer (vergelijkbaar met het netwerk van gemeentelijke wateradviseurs). <p>Een versterking van de competentie van de gewestelijke actoren op het gebied van GRWB is voorzien in M5.3; het netwerken is een uitvloeisel van deze maatregel en wordt spontaan tot stand gebracht.</p>
<p>Onderwerp 3: de rol van beplante wadi's in de fytozuivering</p>			

<p>Behoeftte aan een communicatie-instrument (meer naar de autoriteiten toe dan naar de burgers, aangezien daar de grootste belemmeringen zijn) om tegenkating weg te nemen /verandering te vergemakkelijken. Systeem // NetGAIN (UK)</p>		<p>M5.29 Een communicatiebeleid voeren rond de verschillende thema's inzake klimaatverandering</p> <p>M5.3 De actoren begeleiden bij de ontwikkeling van de competenties</p>	<p>Uit de discussies over dit onderwerp concluderen wij dat het nodig is de ecosysteemvoordelen van planten in het GRWB te communiceren: fyto kan koolwaterstoffen op eigen kracht zuiveren, andere 'betontechnieken' zijn niet nodig;</p> <p>Mosterd voor nikkel en lood; Populieren voor cadmium en zink; Zonnebloemen voor radio-elementen; Wilgen voor koolwaterstoffen en pesticiden. Komkommer voor fosfor (bio-accumulator) TAM-project van ADOPTA: bodemverontreinigingsstudies</p> <p>M5.3 omvat alle acties die mensen in staat zullen stellen hun vaardigheden te verbeteren, hun bekwaamheid te vergroten en te reageren op belemmeringen en vragen door middel van concrete en "gepersonaliseerde" begeleiding. Het doelpubliek zijn de actoren en beroepsgroepen die betrokken zijn bij de uitvoering van het GRWB en andere klimaatbestendighedsmaatregelen in verband met waterbeheer, van ontwerp tot onderhoud. Dit betreft in de eerste plaats de gewestelijke en gemeentelijke instellingen (netwerk van wateradviseurs), opdrachtgevers (BM, BGHM, CityDev, Beliris, MIVB, Infrabel, gemeenten enz.), maar ook de besturen die belast zijn met ruimtelijke ordening (Urban, Perspectives enz.) en de beroepssector (aannemers, architecten en landschapsarchitecten, studie bureaus enz.).</p>
<p>Onderwerp 4: uitwisseling van gegevens, verspreiding van milieu-informatie of technische informatie</p>			

Tot stand brengen van synergieën met andere gemeentelijke (VdB-waterplan) en gewestelijke plannen		M8.5 De uitvoering, bevordering en doeltreffendheid van ondersteunings- en bewustmakingsinstrument en en -mechanismen met betrekking tot waterbeheer en educatie verzekeren M5.1 Het GRWB integreren in de tools voor ruimtelijke ordening	Het doel van het MER is om de samenhang/kansen met andere plannen in kaart te brengen, zoals het GPPR 2018-2022 (pesticiden) (en het vervolg daarop 2023-2027), het Natuurplan (N2000-doelstellingen), het Lucht-Klimaat-Energieplan, enzovoorts. Voorts is het de bedoeling om in M8.5 de op de communicatiekanalen van de verschillende instanties beschikbare informatie te controleren en te coördineren. De stappen van M5.1 dragen ook bij tot de verwezenlijking van het doel van het voorstel.
Noodzaak om in het WBP de rol en verantwoordelijkheid van de gemeente te verduidelijken	Wij houden vast aan het idee om een overzichtstabel op te stellen (als bijlage bij het Plan) met alle acties waarbij de gemeenten betrokken zijn (wat wordt van hen verwacht;...)		Merk op dat voor elke maatregel een of meer piloten worden aangewezen om hem uit te voeren. Er zal een presentatie van het WBP plaatsvinden, specifiek voor de met het waterbeleid belaste gemeentelijke ambtenaren.
de gelegenheid van het volgende WBP aangrijpen om de rol van de gemeentelijke wateradviseurs te legitimeren en meer gewicht te geven		M 5.3 De actoren begeleiden bij de ontwikkeling van de competenties	Dit voorstel is opgenomen in het WBP. Meer bepaald M5.3.8: Voortzetting en versterking van het effect van het expertisenetwerk bij de ontwikkeling van gemeentelijke wateradviseurs, met vertegenwoordiging in elke gemeente en met een legitieme rol tegenover de andere gemeenteambtenaren. Doorgaan met netwerken om ervaringen te delen Een nauwe begeleiding opzetten (workshops over concrete projecten, feedback over de facilitator, ontwikkeling van instrumenten om aan de behoeften te voldoen), zodat de projectdragers systematisch rekening houden met het GRWB en andere klimaatbestendigheidsmaatregelen in verband met het waterbeheer
Stimuleren van de uitwisseling van goede praktijken tussen gemeenten en ook over mislukkingen, zie ook uitwisselingen met buitenlandse		M 8.3 Een coherent en gecoördineerd waterbeleid verzekeren binnen het Brussels Hoofdstedelijk	Meerdere stappen van M8.3 dragen bij tot de verwezenlijking van dit voorstel.

gemeenten, delen van moeilijkheden en hoe de actoren werden begeleid		Gewest (intraregionale coördinatie)	
Onthardingsdoelstellingen vaststellen, streven naar nullozing van RW	De GSV wijzigen met betrekking tot het beheer van het perceel, begeleiding van ruimtelijke planners	M 5.1 Het GRWB integreren in de tools voor ruimtelijke ordening M 5.4 Het GRWB toepassen in de openbare en publieke ruimte	Het WBP is niet bedoeld om nieuwe verstedelijkte gebieden te verbieden, maar zij moeten worden ontwikkeld op een wijze die in overeenstemming is met het waterbeheer. Maatregelen van het WBP worden voorgesteld om bij te dragen tot deze ontharding (GRWB in de openbare ruimte).
Een regelmatigere follow-up verzekeren van de projecten inzake ruimtelijke ordening		M 5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening	De opmerking is relevant en vormt het onderwerp van reflectie binnen Leefmilieu Brussel, omdat de kwestie in de eerste plaats een kwestie van stedenbouw en ruimtelijke ordening is. Idee van een 'watercel' om alle inrichtingsprojecten te beoordelen. Met name: M5.1.3 Optie 1: Een cel van 2(-3) personen oprichten die alle vergunningen valideert, uitsluitend op het gebied van waterbeheer; validatie die een voorwaarde is voor de toegang tot een aansluitingsvergunning en die een bindend advies vormt afgegeven door LB in het kader van de stedenbouwkundige vergunningen. Of /en Optie 2: Invoeren dat alle gebouwen en wegen moeten worden beschouwd als ingedeelde inrichting in de zin van de ordonnantie betreffende het beheer van milieuvergunningen (OMV), zodat het GRWB systematisch wordt aangepakt en daaraan gerelateerde voorwaarden worden opgelegd in de milieuvergunning.
De regelgeving tot het uiterste drijven om het GRWB in te voeren		M 5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening	Het doel van het voorstel zal worden bereikt met de stappen van M5.1.
In de openbare ruimte zou kunnen worden gestreefd naar het beschikbaar stellen van punten waar water kan worden teruggewonnen	Circulaire water economie	M 7.6 : Water afkomstig van bemalingen omkaderen en opwaarderen	Deze maatregel is namelijk opgenomen in PIJLER 7, ter ondersteuning van een burgerinitiatief.

<p>met de mogelijkheid van collectief gebruik</p>			
<p>Grote waterverbruikers in verband brengen met actoren die toegang hebben tot waterterugwinruimten -> stimulering van een circulaire waterconomie. De actoren en de middelen identificeren. Nadenken over hoe synergieën kunnen worden gecreëerd zonder de kwaliteit uit het oog te verliezen. Eveneens interregionaal denken: voorbeeld in Vlaanderen: oprichting van een lokaal netwerk voor de uitwisseling van water</p>		<p>M 7.6 : Water afkomstig van grondwaterverlagingen bij civieltechnische werkzaamheden reglementeren en valoriseren M7.7 Het hergebruik van water uit de '2de kringloop' ('reuse') reglementeren en ontwikkelen</p>	<p>Met de stappen van M7.6 en M7.7 zal het doel van het voorstel worden bereikt.</p>
<p>Duurzaam wijkcontract: een belasting voor de waterambities?</p>		<p>M 5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening</p>	<p>M5.1.14 biedt een antwoord op dit voorstel: Toezicht houden op alle plannen, programma's en verordeningen die andere thema's ontwikkelen, zodat waar nodig rekening wordt gehouden met de beginselen van het WBP (GRWB, behoud van de hulpbron, hydrografisch netwerk enz.). Lijst van voorbeelden (niet-limitatief): gemeentelijke klimaatplannen, mobiliteitsplannen, enz.</p>

<p>Bevordering van de bestaande waterpremies (zowel gewestelijk als gemeentelijk). N.B. Probleem: het aandeel van niet-ingezeten eigenaars. Dus hoe een huurder motiveren?</p>		<p>M 8.5 De uitvoering, bevordering en doeltreffendheid van ondersteunings- en bewustmakingsinstrumenten en -mechanismen met betrekking tot waterbeheer en educatie verzekeren</p>	<p>M8.5.9 komt gedeeltelijk aan dit voorstel tegemoet: Een diagnose maken van de bestaande financiële mechanismen binnen de gewestelijke en gemeentelijke instellingen en zorgen voor de promotie en ruime verspreiding van deze bijstand via hun communicatiekanalen, de verschillende communicatiekanalen van Leefmilieu Brussel en die van andere organisaties voor wie het thema deel uitmaakt van hun dagelijkse opdrachten (bv. Habitatnetwerk, Homegrade, enz.). Het probleem van de gehuurde gebouwen doet zich hier voor, evenals bij de 'energiepremies'. Het WBP alleen kan deze problematiek niet oplossen. Meestal gaat het om werkzaamheden en stappen die de huurder niet alleen kan ondernemen. Met de maatregel wordt vooral beoogd deze premies zichtbaarder te maken, zodat iedereen die er aanspraak op kan maken, er kennis van kan nemen.</p>
<p>Onderwerp 5: Regelgevende behoeften</p>			
<p>Alle belanghebbenden willen dat de stedenbouwkundige voorschriften worden gewijzigd om GRWB af te dwingen</p>		<p>M5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening</p>	<p>Leefmilieu Brussel heeft zich al meermaals uitgesproken voor een beter beheer van regenwater in de stedenbouwkundige voorschriften en zal aandacht blijven besteden aan het nieuwe ontwerp van de GSV wanneer er een concreet voorstel op tafel ligt</p>
<p>Communiceren over de richtlijnen 'referentieneerslag' die de inrichtingen van de operatoren voorschrijven</p>		<p>M5.29 Een communicatiebeleid voeren rond de verschillende thema's inzake klimaatverandering</p>	<p>Deze 'referentieneerslag'-nota werd in deze subworkshop besproken. Het is niet de bedoeling ze op grote schaal te verspreiden, aangezien ze een technisch document is. De nota is echter beschikbaar op de website van Leefmilieu Brussel.</p>
<p>Voor werken van overheidsinstanties, specifieke clausules opnemen voor de valorisatie van bemalingswater + configuratie-idee (technische tekening) voor het bestek - aanbestedingscriteria voor de optimalisering van de watervoorraad.</p>		<p>M 7.6 : Water afkomstig van grondwaterverlagingen bij civieltechnische werkzaamheden reglementeren en valoriseren</p>	<p>Voorstel opgenomen in het WBP: M7.7.6 Overwegen een specifieke clausule op te nemen in overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken waarbij een bemaling wordt uitgevoerd, teneinde het bemalingswater te hergebruiken en een voorbeeldfunctie te vervullen(*)</p>

Onderwerp 6: Uitwisseling van ervaringen met waterbeheer op het perceel (kleine percelen)			
De infiltratietest - makkelijk te doen... maar het gaat over het potentieel - hoeveel? welk volume?		M 5.30 Een onderzoeks- en ontwikkelingsbeleid voeren rond de verschillende thema's inzake klimaatverandering	Het voorstel wordt gedekt door actie 5.30.3: Wetenschappelijke ontwikkelingen volgen en nuttige gegevens blijven verzamelen
Infiltratie? ⇒ bezorgdheid over de beheerlast - particulieren zijn bezorgd en durven zich niet te engageren.	Begeleiding, bewustmaking en communicatie GRWB	M 5.29 Een communicatiebeleid voeren rond de verschillende thema's inzake klimaatverandering	<p>Het voorstel is opgenomen in het WBP in actie 5.30.3: Sessies voor bewustmaking en uitwisseling van ervaringen en kennis organiseren in de vorm van bezoeken, conferenties of workshops, gericht op alle professionele of particuliere doelgroepen.</p> <p>Op de Brusselse kalender staan verschillende terugkerende evenementen (Wereldwaterdag, Waterontmoetingsdagen, enz.), die de gelegenheid bieden om bewustmakingsactiviteiten op te nemen die, naar gelang van het geval, gericht zijn op het grote publiek of een gericht publiek.</p> <p>Daarnaast zullen bezoeken ter plaatse of het delen van ervaringen met een gericht of verzoekend publiek worden georganiseerd.</p> <p>Deze verschillende soorten evenementen dragen bij tot de instandhouding van netwerken zoals dat van de wateradviseurs</p>
Onderwerp 7: Wat kan ik in mijn beroep (wat het ook is) doen om de toestand van de hulpbron 'WATER' te verbeteren? Kunnen deze verbeteringen worden ondersteund door het Waterbeheerplan?			

Stadsvernieuwingscontract: de rol van de verharde oppervlakken blijft belangrijk		M 5.1 Het GRWB integreren in de instrumenten voor ruimtelijke ordening	De stappen van M5.1 dragen bij tot de verwezenlijking van het doel van het voorstel.
Onderwerp 8: Welk type gegevens/metingen ontbreken in het Brussels Gewest?			
De regelgeving betreffende de onttrekking en het gebruik van water uit het Kanaal lijken niet op punt te staan (geen MV)			Daadwerkelijk geen MV om oppervlaktewater af te nemen, maar toestemming van de waterwegbeheerder (Haven indien Kanaal >< LB indien onbevaarbare waterlopen). Rechtvaardiging: 99% van het gewonnen water wordt teruggevoerd naar het Kanaal. Voor onttrekkingen aan onbevaarbare waterlopen gaat het in het algemeen om kleine volumes. De kwestie van de wateronttrekking uit het Kanaal wordt behandeld in M5.19.
Wettelijk kader voor samenwerking tussen private ondernemingen.		M 7.7 Het hergebruik van water uit de '2de kringloop' ('reuse') reglementeren en ontwikkelen	Het kader voor hergebruik is uiteengezet in M7.7, rekening houdend met de Europese verordening en het project ontwikkeld in samenwerking met een bedrijf in Vorst...

De kleuren in deze tabellen verwijzen naar de kleuren die horen bij de verschillende pijlers van het Maatregelenprogramma (hoofdstuk 6 van het Plan).

In april 2021 werd een derde workshop over burgerparticipatie gehouden. Hij was gericht op de verbetering van de leefomgeving door de aanwezigheid van water. Omdat deze workshop op zeer concrete praktijkgevallen gebaseerd was, kan geen verslag worden uitgebracht over de besprekingen in deze bijlage.